

บทที่ 4

องค์กรจัดสรรภาษีสุราของรัฐกับการจัดสรรงบประมาณโครงการเพื่อสังคมมุสลิม

ในประเทศไทย สำนักงานกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สำนักงาน สสส.คือ องค์กรหลักของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการจัดสรรภาษีสุราของรัฐเพื่อโครงการต่างๆในสังคม ซึ่งสำหรับสังคมมุสลิมนั้น องค์กรนี้ได้จัดตั้งสำนักงานเอกเทศเฉพาะกิจ เรียกว่า สำนักงานแผนงานสร้างเสริมสุขภาพมุสลิมไทย(สสม.)ซึ่งรายละเอียดและบทบาทของทั้งสอง องค์กรนี้ มีดังต่อไปนี้

4.1 สำนักงานกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2544 เป็นหน่วยงานของรัฐ ที่รัฐจัดสรรภาษีสุรา ที่รัฐจัดเก็บเพิ่มจากผู้ผลิตและผู้ นำเข้าสุราและยาสูบในอัตราร้อยละ 2 ต่อปี เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการหรือ รัฐวิสาหกิจ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี โดยจัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ.2544 ด้วยเจตนารมณ์ให้มีกองทุนเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพและลด ละ เลิกพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการ ทำลายสุขภาพ อันจะนำไปสู่การมีสุขภาพกายแข็งแรง สุขภาพจิตสมบูรณ์และมีคุณภาพชีวิตที่ดี วัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุนตามกฎหมายสรุปได้ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพทั้งกาย จิตใจ สังคม แก่ประชาชน ทุกวัยตามนโยบายสุขภาพแห่งชาติ
2. สร้างความตระหนักแก่ทั้งสังคมในพฤติกรรมเสี่ยงจากสิ่งทำลายสุขภาพ
3. สนับสนุนการรณรงค์ลดการบริโภค เหล้า บุหรี่ และปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่ทำลาย สุขภาพ

4. สนับสนุนการวิจัยและสร้างความรู้เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ
5. พัฒนาความสามารถของชุมชนและองค์กรต่างๆ ในการสร้างเสริมสุขภาพ
6. สนับสนุนการรณรงค์การสร้างเสริมสุขภาพผ่านกิจกรรมต่างๆ⁸³

4.1.1 บทบาท

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)ถือเป็นองค์กรพัฒนาด้านสุขภาพอีกองค์กรหนึ่ง ซึ่งสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าองค์กรที่ให้การรักษาพยาบาล แต่ไม่เป็นผู้รับผิดชอบปฏิบัติการประจำ หรือปฏิบัติการซ้ำซ้อนกับส่วนราชการ หรือองค์กรของเอกชน และไม่มีการให้บริการสุขภาพโดยตรง แต่อาจสนับสนุนให้การบริหารจัดการระบบบริการสุขภาพสอดคล้องกับนโยบายสุขภาพแห่งชาติ

บทบาทหลักของ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) คือ จุดประกาย กระตุ้น และสนับสนุนให้ตระหนักถึงโทษภัยของสุรา ยาสูบ และปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ต่อสุขภาพ และสนับสนุนงบประมาณหรือสมทบงบประมาณ แก่ภาคีผู้รับผิดชอบนโยบายสาธารณะ เพื่อให้ภาคีเหล่านี้ ร่วมดำเนินมาตรการ ลดปัจจัยเสี่ยงดังกล่าว โดยกำหนดมาตรการ การบังคับใช้กฎหมาย และมาตรการ สร้างเสริมสุขภาพอย่างจริงจัง กระตุ้นและสนับสนุนภาควิชาการ ภาคีนโยบาย ภาคีปฏิบัติการ ให้ทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สนับสนุนงบประมาณสมทบเพื่อพัฒนาขีดความสามารถ บุคลากรและการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพในองค์กรทุกระดับ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน กระตุ้นและสนับสนุนงบประมาณ เพื่อส่งเสริมบทบาทของสื่อสาธารณะ สื่อมวลชน และเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนความคิด ค่านิยม ความเชื่อพฤติกรรมของประชาชน ให้ไปสู่การลดปัจจัยเสี่ยง และเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ เสริมพลังแก่องค์กรของรัฐในการแก้ปัญหาวิกฤตทางสุขภาพ ที่เกิดขึ้นฉับพลันให้ขับเคลื่อนได้อย่างคล่องตัว และทันเหตุการณ์⁸⁴

⁸³ ข้อมูลจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ <http://www.thaihealth.or.th> สืบค้นเมื่อวันที่ (4/11/2553)

⁸⁴<http://www.thaihealth.or.th> สืบค้นเมื่อวันที่ (4/11/2553)

4.1.2 ความเกี่ยวข้องกับมุสลิมในประเทศไทย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งเป็นองค์กรทั่วไป ที่มีรายได้จากภาษีสรรพสามิตยาสูบและสุราในอัตราร้อยละ 2 ต่อปี โดยวัตถุประสงค์เป็นทุนทรัพย์ของรัฐเพื่อพัฒนาประเทศในรูปแบบของการกระตุ้น สนับสนุน ประสานความร่วมมือ เพื่อให้คนไทยริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการสร้างเสริมสุขภาพโดยไม่จำกัดกรอบวิธีการ การจัดสรรงบประมาณจากรัฐดังกล่าว เป็นนโยบายของรัฐที่จัดสรรให้กับพลเมืองทั้งประเทศ โดยที่ไม่ได้แยกแยะผู้รับจะเป็นพลเมืองที่นับถือศาสนาใด และไม่ได้เจาะจงกับพลเมืองที่เป็นมุสลิมเท่านั้น การได้มาของมุสลิมในประเทศไทยจากงบดังกล่าว เป็นการได้มาในรูปแบบงบช่วยเหลือที่รัฐพึงมีต่อประชาชนโดยผ่านองค์กรนี้ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นแหล่งเงินทุนให้กับแผนงานส่งเสริมสุขภาพะมุสลิมไทย(สสม.) ซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งของมุสลิมที่ได้นำงบประมาณดังกล่าว นำไปใช้จ่ายในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมุสลิมโดยเฉพาะ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

4.2 แผนงานสร้างเสริมสุขภาพะมุสลิมไทย (สสม.)

แผนงานสร้างเสริมสุขภาพะมุสลิมไทย(สสม.)เป็นองค์กรหนึ่งของมุสลิมที่ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอิสลาม มีการทำงานครอบคลุมหลายประเด็น และหลายพื้นที่ โดยใช้คำสอนศาสนาอิสลามเป็นทางนำ กลุ่มเป้าหมายหลักของแผน คืออิหม่าม ผู้นำศาสนาอื่นๆ ครูสอนศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้นำสตรี และผู้นำองค์กรต่างๆ เป็นต้น⁸⁵

แผนงานสร้างเสริมสุขภาพะมุสลิมไทย เป็นความร่วมมือระหว่างศูนย์ศึกษานโยบายเพื่อการพัฒนา คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2546 มีเจตนาที่จะผลักดันให้เกิดความตื่นตัวในการดูแลสุขภาพ ตลอดจนดูแลสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในด้านสุขภาพะให้เข้มแข็งในหมู่ชาวไทยมุสลิม ถึงแม้ว่าปัญหาสุขภาพหลายๆ ปัญหาของชาวไทยมุสลิมจะไม่ได้แตกต่างไปจากปัญหาสุขภาพของชาวไทยกลุ่มอื่นเลย แต่เนื่องจากว่ามุสลิมมีความผูกพันในศาสนา นำศาสนาเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวัน การแก้ไขปัญหาสุขภาพจึงหนีไม่พ้นที่ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องเช่นนี้ด้วย ด้วยตระหนักในประเด็นดังกล่าว การดำเนินงานของแผนงานสร้างเสริมสุขภาพะ

⁸⁵ <http://www.muslimthaihealth.com> สืบค้นเมื่อวันที่ (10/9/2554)

มุสลิมไทย จึงให้ความสำคัญกับการศึกษาทำความเข้าใจหลักการของศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสุขภาวะและภูมิหลังของชาวไทยมุสลิมในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย วัตถุประสงค์จัดตั้ง แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิมไทย(สสม.)สรุปได้ดังนี้

1.รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะในอิสลาม และสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับ ปัญหาสุขภาวะ มุสลิมไทย

2.ผลักดันให้เกิดมาตรการทางสังคมในการควบคุมการบริโภคสุหรี่และสิ่งเสพติด อื่นๆ ในหมู่ชาวไทยมุสลิม

3.สร้างเครือข่ายการถ่ายทอดองค์ความรู้อิสลามกับสุขภาวะที่จะโน้มน้าวให้ชาวไทยมุสลิมปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตที่สร้างปัญหาสุขภาวะ

4.สร้างเครือข่ายผู้นำในการสร้างเสริมสุขภาวะ

ยุทธศาสตร์สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ สสม.

1.ยุทธศาสตร์การรวบรวมและสร้างองค์ความรู้ เน้นองค์ความรู้อิสลามกับสุขภาวะ ซึ่งชาวไทยมุสลิมพร้อมยอมรับ และปัญหาสุขภาวะชาวไทยมุสลิมซึ่งยังมีการศึกษาวิจัยค่อนข้าง น้อย

2.ยุทธศาสตร์สร้างกระแสครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย ที่มีปัญหาสุขภาวะชัดเจนและ มีความพร้อมในแง่ของผู้ปฏิบัติงาน

3.ยุทธศาสตร์สร้างปัจจัยเปลี่ยนแปลงสังคม โดยการดำเนินงานแนวดิ่งที่เน้นบาง ประเด็นหลัก ซึ่งการดำเนินงานจะมีรูปธรรมที่ชัดเจน และสามารถเป็นต้นแบบของการเปลี่ยนแปลง หรือเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาวะ โดยแยกเป็นตัวกระตุ้นใน 3 ระดับ คือ ชุมชน มัสยิด และผู้นำ

4.ประสานสื่อ โดยเน้นสื่อของชาวไทยมุสลิมในทุกๆ สื่อ ให้มีบทบาทสำคัญใน การเชื่อมโยงและถ่ายทอดองค์ความรู้ และความเคลื่อนไหวของแผนงานฯ แก่ชาวไทยมุสลิมในทุก กลุ่ม ในทุกพื้นที่ของประเทศ

4.2.1 บทบาท

การที่เห็นพี่น้องมุสลิมส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องสุขภาพอันเนื่องมาจากการไม่มีความรู้ทางวิชาการเท่าที่ควร ทั้งที่ศาสนาอิสลามได้บอกวิธีการดูแลสุขภาพไว้อย่างครบถ้วน ดังนั้นทางแผนงานฯ ต้องการเห็นพี่น้องมุสลิมมีสุขภาพที่ดีขึ้น จึงเป็นสื่อกลางในการขับเคลื่อนองค์ความรู้และกิจกรรมต่างๆ เพื่อเผยแพร่ให้พี่น้องมุสลิมระดับรากหญ้าได้มีความรู้ความเข้าใจในการรักษา สุขภาพมากขึ้น จึงมีการจัดกิจกรรมต่างๆดังต่อไปนี้

1. เอกสารวิชาการ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และสร้างความตระหนักในความสำคัญของสุขภาพ และปัญหาสุขภาพต่างๆ ที่สังคมเผชิญอยู่
2. การจัดประชุมสัมมนานักวิชาการศาสนาเพื่อกระตุ้นความสนใจในปัญหาเกี่ยวกับสุรา ในสังคมมุสลิม ตลอดจนการสร้างมาตรการทางศาสนาเพื่อควบคุมปัญหานี้
3. การพัฒนามัสยิดเป็นเขตปลอดบุหรี่ผ่านโครงการมัสยิดครบวงจร ทั้งนี้ ภาคิแผนงานฯ ได้ร่วมกันได้กำหนดคุณสมบัติ ของมัสยิดครบวงจรไว้ว่า จะต้องห้ามสูบบุหรี่ในบริเวณมัสยิด มีการเทศนาวันศุกร์เกี่ยวกับสุขภาพ มีมุมให้ความรู้เกี่ยวกับภัยของบุหรี่ มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ภายในและบริเวณ โดยรอบสะอาด และมีภูมิทัศน์ที่ดี
4. การแตกหน่อเครือข่ายชุมชนรักสุขภาพเพิ่มขึ้นจากชุมชนมุสลิมรักสุขภาพที่พร้อมจะเป็นต้นแบบ โดยเริ่มจากชุมชนที่มีศิษย์เก่าโรงเรียนผู้นำสุขภาพมุสลิมไทย ซึ่งมีคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ ภาคิแผนงานฯ ได้ร่วมกันกำหนดคุณสมบัติของชุมชนรักสุขภาพไว้สองกลุ่ม คือ กลุ่มคุณสมบัติทางสุขภาพ เช่น การเทศนาสร้างเสริมสุขภาพ หน้าบ้านนำมองอาหารปลอดสารพิษ สุขาภิบาลชุมชน กีฬาครอบครัว และกลุ่มคุณสมบัติทางเศรษฐกิจ เช่น กองทุนชะกาต กองทุนชุมชน กิจกรรมเชิงอนุรักษ์
5. การอบรมผู้นำศาสนาและผู้นำชุมชน ที่มีความเข้มข้นขึ้น ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการปรับปรุงหลักสูตร การทำเอกสารสรุปทุนทางสังคมของชุมชน (ประวัติศาสตร์ ตำราอาหาร และยาพื้นบ้าน) การสร้างศักยภาพในการบริหารองค์กร การทำแผนพัฒนาชุมชน และการเข้าถึงแหล่งทุนอื่นๆ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรใหม่อีกหนึ่งหลักสูตรคือหลักสูตรผู้บริหารองค์กร สร้างเสริมสุขภาพ เพื่อสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งให้กับผู้นำศาสนาและผู้นำชุมชนในการสร้างเสริมสุขภาพ และพัฒนาชุมชนต่อไป
6. การอบรมมุสลิมะฮฺ(สตรี)ต้นแบบ และผู้นำเยาวชน ตามหลักสูตรที่ได้ทดลองแล้วในระยะเวลาที่ผ่านมา เพื่อให้มีสตรีต้นแบบและผู้นำเยาวชนที่จะสร้างสรรค์กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพเพิ่มมากขึ้น

7. การกระตุ้นบทบาทของสื่อในการสร้างเสริมสุขภาวะ โดยแผนงานฯ จะทำงานเชิงรุกกับสื่อ โดยไม่ซื้อพื้นที่สื่อเพิ่ม เนื่องจากสื่อเห็นความสำคัญของสุขภาวะแล้ว แต่จะส่งเสริมให้องค์กรมุสลิมยกย่องสื่อที่มีบทบาทในการพัฒนาและสร้างเสริม สุขภาวะ และกระตุ้นบทบาทของวิทยุ

8. งานมหกรรมอาหารและวัฒนธรรมมุสลิมไทย มีการแสดงวัฒนธรรมและอาหารเพื่อสุขภาพจากมุสลิมในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย

9. โครงการอื่นๆ ที่มีเป้าหมาย เพื่อพี่น้องมุสลิมไทยมีความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีสุขภาวะดีขึ้นอย่างยั่งยืน⁸⁶

4.2.2 ความเกี่ยวข้องกับมุสลิมในประเทศไทย

แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิมไทย(สสม.) เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งมาจากเงินภาษีที่รัฐจัดเก็บจากสุราในอัตราร้อยละ 2 ต่อปี. เป็นองค์กรหนึ่งที่ทำให้การดูแลเรื่องสุขภาพ ตลอดจนดูแลสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจในด้านสุขภาวะให้เข้มแข็ง เป็นการเฉพาะในหมู่ชาวไทยมุสลิม และให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของทุนการศึกษา ทุนงานวิจัย จัดทำเอกสารทางด้านวิชาการและด้านสุขภาพ จัดทำหนังสือทางวิชาการศาสนา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามพร้อมกับทำเผยแพร่และสื่อต่างๆตลอดจนทำโครงการเพื่อพัฒนาส่วนบุคคลหรือที่เป็นสาธารณประโยชน์ของมุสลิมโดยรวม เช่นการสัมมนาทางวิชาการ โครงการค่ายอบรมศาสนาและจริยธรรม เป็นต้น ซึ่งองค์กรนี้เกี่ยวข้องกับมุสลิมในประเทศไทยโดยเฉพาะ

4.3 งบประมาณกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)ในทัศนะของกฎหมายอิสลาม

งบประมาณกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่รัฐบาลไทยจัดสรรให้จากภาษีสรรพสามิตหมวดภาษีสุรา ถือว่าไม่ขัดกับกฎหมายอิสลาม ด้วยเหตุผลต่อไปนี้

1. กฎหมายอิสลามยอมรับธุรกรรมต่างๆที่เห็นชอบกันระหว่างผู้มีใช้มุสลิมด้วยกัน ซึ่งภาษีสุรา ถูกจัดเก็บโดยรัฐบาลไทยซึ่งไม่ใช่รัฐอิสลามจากเจ้าของโรงงานสุราที่ไม่ใช่

⁸⁶ <http://www.muslimthaihealth.com> สืบค้นเมื่อวันที่ (10/11/2553)

มุสลิม ซึ่งตามกฎหมายและสังคมไทยถือเป็นสิ่งชอบธรรม อีกทั้งกระบวนการจัดเก็บภาษีก็ได้
 ลื่นสุดลง ระหว่างทั้งสองฝ่ายที่มีโซมุสลิม ซึ่งโดยความเห็นของนักกฎหมายอิสลามแล้วการทำ
 ธุรกรรมระหว่างผู้ที่มีโซมุสลิมด้วยกันในรัฐของตนเอง คือประเทศไทยซึ่งมิใช่เป็นรัฐอิสลาม ถือว่า
 เป็นสิ่งที่ชอบธรรม และกฎหมายอิสลามให้การรับรอง เพราะกฎหมายอิสลามไม่มีอำนาจบังคับใน
 รัฐที่มีโซรัฐอิสลาม และไม่จำเป็นต้องใช้กฎหมายอิสลามในรัฐที่มีโซรัฐอิสลาม

2.เป็นงบชอบธรรมจากรัฐ ซึ่งเมื่ออิสลามยอมรับความเป็นรัฐที่ยอมรับ
 ความชอบธรรมต่างๆที่รัฐจัดขึ้นอิสลามให้การรับรองสถานภาพของพันธะกรรมสัญญาต่างๆที่เป็น
 ที่เห็นชอบกันระหว่างคู่สัญญาที่มีโซมุสลิมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่เป็นยอมรับและเห็นชอบโดยรัฐ
 งบ สสส.คือ งบที่รัฐบาลไทยเห็นชอบเป็นงบประมาณของชาติ จึงถือเป็นงบที่อิสลามให้การยอมรับ
 โดยยกเหตุผลว่า เมื่อทรัพย์สินคืนสภาพกลับสู่เป็นของรัฐ ทรัพย์สินดังกล่าวก็เป็นสิ่งที่ชอบด้วย
 กฎหมาย ที่รัฐสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ การใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าว ถือว่าเป็นสิ่งที่
 อนุมัติและชอบด้วยกฎหมาย

(al-Nawawiy,2003 : 9/156 al-Qurtubiy,1988: 18 /565)

3.มีความแตกต่างระหว่าง เงินค่าสุรากับเงินภาษีสุรา เงินค่าสุราคือ เงินที่ได้จาก
 การขายสุรา ส่วนเงินภาษีสุราคือ เงินที่รัฐบังคับจัดเก็บจากผู้ขายสุรา ซึ่งเมื่อมีความแตกต่างระหว่าง
 รูปลักษณะก็จะมี ความแตกต่างระหว่างค่าและกฎเกณฑ์

4.งบ สสส.คือ งบที่ผ่านกระบวนการสังเคราะห์จากภาษีสรรพสามิตมาเป็น
 งบประมาณแห่งชาติ ภาษีสุราที่จัดเก็บเข้าสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ
 (สสส.)ที่เป็นองค์กรของรัฐได้เปลี่ยนสภาพจากภาษีมาเป็นทรัพย์สินของรัฐโดยชอบธรรมด้วย
 กฎหมายของประเทศ ซึ่งกฎหมายอิสลามให้การรับรองกฎหมายของประเทศที่ไม่โซมุสลิม รัฐจึง
 สามารถนำเงินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายของรัฐและกฎหมายอิสลาม

5.มุสลิมสามารถใช้เงินบาปได้ตราบใดที่เขาไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับเงินนั้น
 เช่น เงินค่าสุกร เหล้า หรือค่าตัวโสเภณีที่ลูกค้าไม่โซมุสลิมนำมาจับจ่ายในร้านมุสลิมเป็นต้น เพราะ
 มีหลักกฎหมายอิสลามข้อหนึ่งระบุว่า : (الحرام لا يتعدى إلى ذمتين) ความว่า :“สิ่งหะรอมไม่ส่งผลถึง
 บุคคลที่สาม”⁸⁷

⁸⁷ ดู (Ibn ‘Abidin,1992.:6/386)

4.4 การใช้ประโยชน์ของมุสลิมในประเทศไทยจากงบประมาณของรัฐบาลไทย

งบประมาณของรัฐบาลไทยที่มุสลิมในประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์ มี 2 ประเภท ดังนี้

4.4.1 ภาษีทั่วไปที่อยู่ในคลังรัฐบาล

มุสลิมเป็นพลเมืองไทย ที่มีสิทธิและหน้าที่เท่าเทียมกับพลเมืองต่างศาสนาในทุกๆ ด้าน พวกเขาต้องเสียภาษีต่างๆ ให้รัฐ และมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ทั้งในรูปแบบ งบประมาณ เงินอุดหนุนกิจการศาสนาอิสลาม เงินอุดหนุนอิหม่าม เกาะก๊ิบ บิลาล จากกรมการปกครอง เงินเดือนครู งบประมาณจากกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนเงินอุดหนุน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามพรบ.การศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น การใช้ประโยชน์จากเงินเหล่านี้ไม่ได้ขัดกับบทบัญญัติของอิสลาม เพราะถือว่าเป็นสิทธิอันชอบธรรมของพลเมืองที่พึงจะได้รับจากรัฐ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องให้ความช่วยเหลืออุดหนุนให้แก่พวกเขา งบประมาณทั้งหมดนั้น มาจากงบประมาณแผ่นดินที่อยู่ในคลังของรัฐที่จัดเก็บรวบรวมจากภาษีทรัพย์สิน หะลาและหะรอม ซึ่งยากที่จะแยกแยะว่ามาจากส่วนใดบ้าง ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ก็ถือว่าบั้นเข้าข่าย “อุมุมลบัลวา” (عُمُومُ الْبَلَدِ) เรื่องที่หลีกเลี่ยงยาก⁸⁸ ซึ่งทุกสิ่งทีเข้าข่ายนี้ถือว่าหะลา

อนึ่ง หากมองงบประมาณแผ่นดินด้วยกฎที่ว่า “เมื่อสิ่งหะลาและหะรอมอยู่ปะปนกัน สิ่งทั้งหมดย่อมกลายเป็นสิ่งหะรอม” ก็จะส่งผลตีความว่างงบประมาณของรัฐบาลไทยนั้น มุสลิมในประเทศไทยไม่สามารถใช้ประโยชน์ใดๆ แม้น้อย ซึ่งในความเป็นจริงแล้วประชาชนพลเมืองของประเทศไม่สามารถถือปฏิบัติได้เพราะต้องสูญเสียสิทธิและเกิดความยากลำบาก แม้กระทั่งกับกิจการศาสนา ซึ่งในกรณีนี้ ท่านอิหม่าม อัลฆะซะซาลียุ (Ghazaly) ได้กล่าวไว้ในหนังสืออิฮยาอูลูมิดดิน (Ihya'ulumidin) ว่า ทรัพย์สินหะรอมที่ปะปนกับทรัพย์สินหะลานั้น แบ่งออกเป็นสาม ประเภท

ประเภทที่หนึ่ง สิ่งที่ปะปนนั้น มีจำนวนมากไม่สามารถแยกแยะกันได้ ระหว่างสิ่งหะรอมกับสิ่งหะลา เช่น สัตว์ที่ถูกเชือดตามหลักการอิสลามตัวเดียว ปะปนกับสัตว์ที่ตายเอง จำนวนหลายตัว ไม่สามารถแยกแยะได้ว่า สัตว์ตัวไหนเป็นสัตว์ที่ถูกเชือดตามหลักการอิสลาม หรือพี่น้องหญิงร่วมนมแม่หนึ่งคน ปะปนกับผู้หญิงที่สามารถแต่งงานกันได้ จำนวนหลายคน แต่ไม่สามารถแยกแยะกันได้ว่า ผู้หญิงคนไหนที่สามารถแต่งงานกันได้ ซึ่งกรณีคลุมเครืออย่างนี้

⁸⁸ ดูเพิ่มเติม (al-Dawsariy,2000 : 30-36)

จำเป็นต้องหลีกเลี่ยง ด้วยมติเป็นเอกฉันท์ของนักกฎหมายอิสลาม เพราะไม่สามารถที่จะวินิจฉัย และเจาะจงว่า สัตว์ตัวไหนเป็นสัตว์ที่หะลาละ และผู้หญิงคนไหนที่สามารถแต่งงานกันได้

ประเภทที่สอง สิ่งหะรอมมีน้อยนับได้ สิ่งหะลาละมีมากนับไม่ได้ เช่น ในเมืองใหญ่ มีพี่น้องหญิงร่วมแม่นมที่แต่งงานกัน ไม่ได้จำนวนสิบคนอยู่ปะปนกับผู้หญิงอื่นที่สามารถแต่งงานกันได้หลายคน ในกรณีนี้ ไม่จำเป็นต้องหลีกเลี่ยงการแต่งงานกับผู้หญิงหลายคนในเมืองนั้น เพราะนอกเหนือพี่น้องหญิงร่วมแม่นมที่รู้จักชัดเจนแล้วยังมีผู้หญิงที่หะลาละอีกมากที่สามารถแต่งงานได้

ประเภทที่สาม ทรัพย์สินหะรอมจำนวนมากอยู่ปะปนกับทรัพย์สินหะลาละจำนวนมาก ในกรณีนี้ สามารถใช้ประโยชน์ได้ ตราบใดที่ไม่สามารถแยกแยะกันได้ เช่น ทรัพย์สินรางวัลจากกษัตริย์ที่อธรรม ดู (al-Ghazaliy,2000: 2/ 129-131)

ท่านนบีมีการมูอามาละตกับชาวยิว ทั้งๆที่การมูอามาละตของชาวยิวไม่มีระบบดอกเบี้ย ซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามในบทบัญญัติของชาวยิวเอง ดังที่โองการอัลกุรอานได้กล่าวว่า:

(وَأَخَذِهِمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا)

(النساء:161)

ความว่า : “และเนื่องด้วยการที่พวกเขาเอาดอกเบี้ยต่างๆ ที่พวกเขาถูกห้ามในเรื่องนั้น และเนื่องด้วยการที่พวกเขากินทรัพย์สินของผู้คนโดยไม่ชอบ และเราได้เตรียมไว้แล้ว สำหรับผู้ปฏิเสธศรัทธาทั้งหลาย ซึ่งการลงโทษอันเจ็บแสบ” (อันนิสาอู : 161)

โองการอัลกุรอานข้างต้นได้กล่าวถึง การมูอามาละตของชาวยิวที่มีระบบดอกเบี้ยต่างๆที่บทบัญญัติของชาวยิวเองได้ห้ามในเรื่องนี้

ท่านนบี(ﷺ)ยึดทรัพย์สินแพ้งศรามาจากชาวยิวคอบบ์รฺ ยิวนิกรอยเซาะฮฺ ยิวนิกรอยนุกออ แล้วได้แบ่งแก่คนที่มีความจำเป็น และเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของมุสลิม ทั้งๆที่ทรัพย์สินเหล่านี้ปะปนกับดอกเบี้ย เช่นเดียวกับญิซยะฮฺที่เก็บจากกลุ่มชาวยิว กลุ่มชาวคริสเตียน และรวบรวมไว้ในบัญชีคูลมาล(กองคลังมุสลิมิน) ทั้งที่รายได้เหล่านี้ปะปนกับสิ่งหะรอม ซึ่งไม่มีข้อห้ามในรัฐอิสลามเกี่ยวกับการเก็บญิซยะฮฺ เคาะรอจญฺ อุซุรฺ จากกลุ่มเหล่านี้

ท่านอุมร์(رضي الله عنه)⁸⁹

⁸⁹ คือ อุมร์ บินอัล-กัฎฏ็อบ จากเผ่า อัล-กัฎฏ็อบ มีฉายาว่า อุมุฮ์ฟัศลินรับอิสลามในปีที่๖แห่งการเป็นนบี เป็นเคาะลีฟะฮฺท่านที่2ในปี ส.ศ.ที่13หลังจากท่านอุมุบักรฺ เป็นผู้นำที่เข้มแข็งและพิชิตเมืองต่างๆ ถูกลอบสังหารขณะละหมาดศุบหฺุโดยชาวมะญูซิยะฮฺชื่อ ออบูดุและเสียชีวิตในเวลาต่อมา (al-Bakriy,n.d.: 9,al-Qurtubiy,n.d.:1/354)

ได้จัดเก็บภาษีอุจฺรจากนักธุรกิจที่มีโช่มุสลิมที่นำสินค้าเข้ามาในรัฐอิสลามซึ่งมีสินค้าประเภทสุรา และสุกรรวมอยู่ด้วย และภาษีอุจฺร ก็เอาไปเก็บเข้าในบัยตุลมาล และได้ปะปนกับทรัพย์สินที่หะลาล แล้วก็ได้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของมุสลิม

(Qadi Abu Yusuf,1979:133)

ท่านอิหม่ามนะวะวีเย่ กล่าวว่า : แนวทางที่ยึดถือปฏิบัติในการวินิจฉัยคือ สามารถทำนิติกรรม กับคู่สัญญาที่มีทรัพย์สินหะลาลและหะรอมปะปนกัน และแม้ว่าทรัพย์สินที่หะรอมของเขามีมากกว่าก็ตาม ตราบใดที่คู่สัญญาไม่สามารถระบุทรัพย์สินที่หะรอมอย่างเจาะจง (al-Nawawiy. n.d.: 5/478)

จากทัศนะของนักกฎหมายอิสลาม และหลักฐานต่างๆ ข้างต้น สามารถชี้ให้เห็นว่า หากในรัฐอิสลาม ทรัพย์สินหะรอมที่พลัดหลงเข้าไปในบัยตุลมาลที่มีจำนวนปะปนกันจนไม่สามารถแยกแยะจากทรัพย์สินที่หะลาลได้นั้น ยังได้รับการอนุโลมให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ในรัฐที่มีชรัรัฐอิสลามก็จะยังมีความชอบธรรมที่จะได้รับการอนุโลมมากกว่า ดังนั้น ในกรณีของประเทศไทย เมื่อพิจารณากระบวนการเปลี่ยนผ่านของงบประมาณจากตัวภาษีอากรจนถึงการแปรเปลี่ยนเป็นงบประมาณแก่องค์กรของรัฐ จะเห็นว่า ไม่สามารถแยกแยะที่มาของทรัพย์สินได้ ถือว่าเข้าข่ายเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ยาก (عُمُومُ الْبَلَدِ) อีกทั้งงบประมาณกระทรวงการคลังนั้น มาจากแหล่งงบประมาณที่หะลาลมากกว่าจากแหล่งงบประมาณที่หะรอม มุสลิมจึงสามารถใช้ประโยชน์จากภาษีทั่วไปที่อยู่ในคลังของรัฐบาลไทยได้

4.4.2 งบประมาณกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

อัลลอฮ์ (ﷻ)ทรงสร้างสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ขึ้นมาแล้วเพื่อให้มนุษย์ได้ใช้ประโยชน์ และเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์ เป็นที่อนุญาตแก่มนุษย์ที่จะใช้ประโยชน์จากสรรพสิ่งที่ถูกสร้างจนกว่าจะมีหลักฐานห้ามปรากฏมีขึ้น โดยที่ไม่มีความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป็นอุปโภค บริโภค และวัตถุที่ใช้ประโยชน์ ตราบใดที่ไม่มีหลักฐานมาห้ามเกี่ยวกับสิ่งนั้น ดังนั้น สรรพสิ่งทั้งหลายที่มีอยู่ที่มีอยู่ใน โลกนี้ มนุษย์สามารถที่จะเลือกใช้ประโยชน์ได้ ส่วนวิธีการใช้ประโยชน์ อัลกุรอานและแบบอย่างคำสอนของท่านนบี(ﷺ) ได้กำหนดมาแล้ว

เรื่องเกี่ยวกับการทำธุรกรรม อิสลามได้วางกรอบบทบัญญัติและได้กำหนดแนวทางที่ชัดเจน ระหว่างมุสลิมกับมุสลิม มุสลิมกับผู้ที่มิใช่มุสลิม ระหว่างพลเมืองมุสลิมกับรัฐ

อิสลาม พลเมืองที่มีโซมุสลิมกับรัฐอิสลาม ระหว่างผู้ที่มีโซมุสลิมกับผู้ที่มีโซมุสลิม และพลเมืองที่มีโซมุสลิมกับรัฐที่มีโซรัฐอิสลาม และระหว่างพลเมืองมุสลิมกับรัฐที่มีโซรัฐอิสลาม

ส่วนเรื่องการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินหะรอมที่ก่อเกิดจากนิติกรรมมุสลิมด้วยกัน ไม่เป็นที่อนุมัติในบทบัญญัติอิสลาม ส่วนทรัพย์สินหะรอมที่ก่อเกิดจากนิติกรรมผู้ที่มีโซมุสลิมด้วยกัน โดยที่มุสลิมไม่มีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ ทั้งสิ้น และมีการมอบทรัพย์สินดังกล่าวให้กับมุสลิมเพื่อใช้ประโยชน์ นักกฎหมายอิสลามเห็นพ้องกันว่า เป็นที่อนุมัติ มุสลิมสามารถใช้ประโยชน์ได้เนื่องจากกระบวนการนิติกรรมได้สิ้นสุดลง ระหว่างผู้ที่มีโซมุสลิมด้วยกัน การทำธุรกรรมดังกล่าวถือว่าเป็นความชอบธรรมสำหรับผู้ที่มีโซมุสลิมที่กฎหมายอิสลามให้การรับรอง

อย่างไรก็ตามที่เป็นประเด็นปัญหา นักกฎหมายอิสลามได้มีการถกเถียงกันอย่างแพร่หลายคือ ทรัพย์สินหะรอมที่ก่อเกิดจากนิติกรรมผู้ที่มีโซมุสลิมด้วยกัน แต่สิ่งเหล่านั้น บทบัญญัติอิสลามได้กล่าวอย่างชัดเจน ห้ามมุสลิมเข้าไปเกี่ยวข้องไม่ว่ากรณีใดๆ ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่อนุมัติหรือเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับมุสลิมใช้ประโยชน์ เช่นเดียวกับกรณีที่มีมุสลิมในประเทศไทยใช้ประโยชน์จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยผ่าน แผนงานสร้างเสริมสุขภาพมุสลิมไทย(สสม.) ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าเป็นองค์กรของรัฐที่ใช้ภาษีสุรา ซึ่งเป็นทรัพย์สินหะรอมที่ก่อเกิดจากการทำธุรกรรม ระหว่างผู้ที่มีโซมุสลิมในการสนับสนุนโครงการต่างๆ และถือว่าเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับมุสลิม ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ผ่านมาข้างต้น โดยเฉพาะในการให้งบประมาณช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆของมุสลิม ซึ่งการรับงบประมาณความช่วยเหลือดังกล่าว ในฐานะที่เป็นมุสลิมที่บทบัญญัติอิสลามได้ห้ามมิให้มุสลิมเกี่ยวข้องกับสุราไม่ว่ากรณีใดๆ จะถือว่าเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับมุสลิมในประเทศไทยที่จะใช้ประโยชน์จากงบดังกล่าวหรือไม่ ส่วนบทบัญญัติอิสลามที่ห้ามมุสลิมเข้าไปเกี่ยวข้องกับสุรา ดังปรากฏในโองการอัลกุรอานที่ได้กล่าวว่า :

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ

لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿٩٠﴾ (المائدة : 90)

ความว่า: “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย ที่จริงสุราและการพนันและแท่นหิน สำหรับเชือดสัตว์บูชาญ และการเล่นเต๋านั้นเป็นสิ่งโสมมอันเกิดจากการกระทำของชัยฏอน ดังนั้นพวกเจ้าจงห่างไกลจากมันเสียเพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ” (อัลมาอิดะฮฺ : 90)

โองการอัลกุรอานข้างต้นแสดงให้เห็นว่าอัลลอฮฺ(ﷻ)ทรงห้ามบรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลายยุ่งเกี่ยวกับสุราไม่ว่ากรณีใดๆ เพราะเป็นสิ่งที่เกิดจากการกระทำของชัยฏอน ไม่มีประโยชน์และเป็นอันตรายต่อร่างกาย ทรัพย์สิน และสังคมทั่วไป (Ibn kathir, 1999 : 3 / 178)

และรายงานจากท่านอับดุลมุฏอริบ(رضي الله عنه)ว่า ท่านเราะสูล(ﷺ)ได้กล่าวว่า:

((وكل مسكر خمر وكل خمر حرام))

ความว่า : “ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีเมามาคือเคาะมัร และเคาะมัรทุกชนิดนั้นหะรอม”⁹⁰

หะดีษข้างต้นได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีเมามาทุกชนิดนั้นคือเคาะมัร(สุรา) และสุราทุกชนิดนั้น เป็นสิ่งที่หะรอม ในเมื่อเป็นสิ่งที่หะรอม บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลายต้องห่างไกลและห้ามยุ่งเกี่ยวกับมันไม่ว่ากรณีใดๆ

อย่างไรก็ตามประเด็นที่ถกเถียง ก็คือ งบประมาณกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ซึ่งมาจากเงินภาษีที่รัฐ จัดเก็บจากสุราในอัตราร้อยละ 2 ต่อปี ซึ่งทั้งผู้จ่ายภาษีและผู้จัดเก็บภาษีมิใช่มุสลิม และประเทศไทยก็ได้เป็นประเทศมุสลิม ในเมื่อเกิดกรณี เช่นดังกล่าวข้างต้น การที่ตัดสินทุกมุมว่า งบประมาณกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) เป็นที่อนุมัติ สำหรับมุสลิมในประเทศไทย ใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ก็มีสมมุติฐานขึ้นดังต่อไปนี้

1. มุสลิมที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมีสภาพอย่างไร
2. ในอิสลามความแตกต่างของข้อกำหนด(หุกุม)อันมีผลเนื่องมาจากสาเหตุความแตกต่างของรัฐหรือไม่
3. การทำธุรกรรมระหว่างมุสลิมกับผู้ที่มีไม่มุสลิม และการทำธุรกรรมระหว่างผู้ที่มีไม่มุสลิมด้วยกันในประเทศไทยซึ่งมิใช่เป็นประเทศมุสลิม จำต้องใช้กฎหมายอิสลามเป็นบรรทัดฐานหรือไม่
4. งบประมาณกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ไม่ผิดกฎหมายตามรัฐธรรมนูญของประเทศไทยโดยเอกฉันท์ของนักปกครองและนักกฎหมายไทย แต่มันผิดตามกฎหมายศาสนาบัญญัติอิสลามหรือไม่

ที่จริงประเด็นที่ถกเถียงข้างต้น เป็นปัญหาที่มีลักษณะ หลายแง่หลายมุมที่ต้องพิจารณา การที่จะชี้ขาด การใช้ประโยชน์จากงบประมาณกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ว่าเป็นสิ่งที่อนุมัติ หรือไม่ สำหรับมุสลิมในประเทศไทย จำเป็นต้องมองในหลายๆ ด้าน

⁹⁰ หะดีษอ้างแล้วหน้า 95

ไม่ใช่มองแค่ด้านเดียว หรือมองแค่ในมุมมองที่เป็นหุกมตักลีฟีย⁹¹ อย่างเดียว แต่ต้องอาศัย หุกมวัฎอีย⁹² ที่เป็นหุกมเชิงวิธีการ หรือเชิงโครงสร้างด้วยประเภทต่างๆ ของหุกมวัฎอีย

และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในประเด็น การใช้ประโยชน์ของมุสลิมในประเทศไทยจากทบสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ควรที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ ที่กล่าว มาแล้วข้างต้นอย่างละเอียด ดังต่อไปนี้

4.4.2.1 สภาพมุสลิมที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

มุสลิมในประเทศไทยมีสถานภาพเป็นชนกลุ่มน้อย อาศัยอยู่ในรัฐที่มีใช้รัฐอิสลาม ดังที่อับดุลมาญิด อัลนัจญญารุ และ ตอฮา ญาบิร ได้ให้คำนิยามถึง มุสลิมชนกลุ่มน้อยว่า “กลุ่มมุสลิมที่มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับกลุ่มส่วนใหญ่ในสังคม และมีวัฒนธรรมหรือเชื้อชาติที่แตกต่างกัน”(al-Najjar,n.d.:5 , al- ‘ulwaniy,n.d.: 2) และท่านยูสุฟ อัลเกาะเราะฆอวีย (Yusuf al-Qaradawiy) ได้กล่าวว่า: มุสลิมแบ่งออกเป็น สอง ประเภทด้วยกัน

ประเภทที่หนึ่ง มุสลิมที่อยู่ในประเทศมุสลิมดั้งเดิม

ประเภทที่สอง มุสลิมที่อยู่ในประเทศที่มีใช้ประเทศมุสลิม ซึ่งแบ่งออกเป็น สอง กรณีด้วยกัน

กรณีที่หนึ่ง เป็นพลเมืองของประเทศที่มีใช้ประเทศมุสลิมดั้งเดิม เป็นมุสลิมตั้งแต่เกิด หรือมุสลิมใหม่ แต่เป็นชนกลุ่มน้อย เมื่อเทียบกับกลุ่มส่วนใหญ่ในสังคมที่มีใช้มุสลิม

กรณีที่สอง เป็นพลเมืองของประเทศที่เป็นประเทศมุสลิมดั้งเดิม แต่ได้อพยพไปอีกประเทศหนึ่งซึ่งมิใช่เป็นประเทศมุสลิม เช่น เพื่อไปทำงาน ไปเรียนหนังสือ เป็นต้น

(ดู al-Qaradawiy,2001: 16-17)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีโครงสร้างทางสังคมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม ศาสนา และประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่ม ในวิถีชีวิตของแต่ละกลุ่มล้วนมีวัฒนธรรมของตนเอง วัฒนธรรมไทยที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาพุทธซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ จึงมีความเด่นชัดมากกว่าวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาอิสลามหรือศาสนา คริสเตียนที่เป็นชนกลุ่มน้อย

ประเทศไทยปกครองแบบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางทางการเมือง แต่อยู่ในรูปแบบของการปกครองแบบ เซคิวลาร์ (Cecular) โดยแยกศาสนจักร ออกจากอาณาจักร การปกครองเป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร โดยผ่านกระบวนการนิติบัญญัติในรัฐสภาโดยมีพระมหากษัตริ์ทรงเป็นประมุขของประเทศ

⁹¹ หุกมที่สั่งให้มุกัลลัฟกระทำหรือการกระทำหรือให้เลือกระหว่างการกระทำกับการงดกระทำ(วาญิบมันดูบหะลาละหะรอหมักรูฮ)

⁹² หุกมที่ถูกกำหนดโดยสิ่งอื่นเพื่อเป็นสัญญาณของหุกม(สะบับ ชะรต์ มานีฮู รุกสะอะ อะชิมะฮู คีหะฮู และบุญถาน)

รัฐธรรมนูญของประเทศไทยให้สิทธิเสรีภาพกับทุกศาสนาสามารถดำเนินการปฏิบัติตามลัทธิ ความเชื่อ ตามศาสนาของตนได้ ภายใต้กรอบและขอบเขตที่กำหนดโดยกฎหมาย ยังมีบทบัญญัติอิสลามอีกมากมายที่ไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างอิสระ ยกเว้นบางบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและมรดก ฉะนั้นสิ่งที่ต้องยอมรับกันว่ากฎหมายส่วนใหญ่ที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติและผ่านความเห็นชอบโดยรัฐสภา ออกมาเป็นกฎหมายของประเทศจะขัดแย้งกับศีลธรรมและกฎหมายอิสลาม เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่จัดเก็บมาจากภาษีสุรา ซึ่งสุรานั้นเป็นสิ่งต้องห้ามในบทบัญญัติอิสลามอย่างชัดเจนที่ห้ามมุสลิมเข้าไปเกี่ยวข้องกับสุราทุกรูปแบบ แต่กฎหมายดังกล่าวถือว่าเป็นกฎหมายที่ถูกต้อง ตามการปกครองของประเทศที่ทุกคนต้องยอมรับและปฏิบัติตาม โดยยินยอมหรือไม่ก็ตาม และครอบคลุมกับพลเมืองทุกศาสนาโดยไม่ได้เจาะจงศาสนาใดศาสนาหนึ่ง และกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

มุสลิมสามารถอาศัยอยู่ที่ทุกมุมของโลกโดยมีเงื่อนไขว่าต้องมีความอิสระ ในการปฏิบัติศาสนกิจได้ และไม่มีภัยที่คุกคามต่อตนเอง และครอบครัว เช่นเดียวกันกับมุสลิมที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยที่มีไม่ใช่เป็นรัฐอิสลามไม่ได้ปกครองด้วยกฎหมายอิสลามแต่มุสลิมมีสิทธิเสรีภาพสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ไม่มีภัยกับตัวเองและครอบครัว สภาพเช่นนี้มุสลิมที่อยู่ในประเทศไทยไม่จำเป็นต้องอพยพไปสู่อื่น ซึ่งสามารถเรียกประเทศไทยโดยที่เรียกว่าเป็นรัฐอิสลามโดยนามธรรมคือรัฐที่กฎหมายและอำนาจทางปกครองอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ที่มีใช้มุสลิม แต่ว่ามุสลิมสามารถปฏิบัติศาสนกิจโดยเปิดเผยและใช้กฎหมายอิสลามในบางกรณี เช่นการละหมาด การถือศีลอด การบริจาค ะกาต การนิกะหุ เตะตะลาก แบ่งมรดก เป็นต้น ดังที่อิหม่ามอัลมาวีรียได้กล่าวว่า : “เมื่อใดสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ในรัฐที่มีชัรอียุสลามแล้ว ก็สามรถถือได้ว่ารัฐนั้นคือรัฐอิสลาม” (al-Asqalaniy,n.d.:7/22)

การดำรงชีวิตของมุสลิมในโลกนี้เป็นการแบกภาระสาส์นจากอัลลอฮ์โดยผ่านทางท่านนบี และสาส์นนี้ จะนำพามนุษยชาติทั้งหลายไปสู่ความสุขอันนิรันดร์ในวันอาคิเราะฮ์ ซึ่งเป็นอะมานะฮ์ที่อัลลอฮ์ได้เสนอแก่ชั้นฟ้า แผ่นดิน และขุนเขาทั้งหลายแต่พวกมันได้ปฏิเสธ แต่มนุษย์ได้แบกรับ ดังที่อัลลอฮ์ได้กล่าวไว้ในโองการอัลกุรอานที่ว่า :

(إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلَهَا وَأَشْفَقْنَ

مِنْهَا وَحَمَلَهَا آلُ نَسْنِ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا) (الأحزاب: 72)

ความว่า: “แท้จริงเราได้เสนอการอะมานะฮ์ แก่ชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดิน และขุนเขาทั้งหลาย แต่พวกมันปฏิเสธจะแบกรับมันและ

กลัวต่อมัน (คือภาระอันหนักอึ้ง) และมนุษย์ได้แบกรับมัน แท้จริง

เขา (มนุษย์) เป็นผู้ธรรมมงามอย่างยิ่ง” (อัลอะหฺซาบ:72)

โองการอัลกุรอานข้างต้นบ่งบอกถึงการเชื่อฟังอัลลอฮ์และการรักษาอะมานะฮ์ เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ทุกอย่างที่เป็นคำสั่งใช้ คำสั่งห้าม และบทบัญญัติต่างๆในศาสนาแล้วเป็นอะมานะฮ์ที่จะต้องรักษาและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด (Abu Haiyan,n.d.: 9/178)

สิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดสำหรับชีวิตมุสลิม คือการจงรักภักดีต่อเอกองค์อัลลอฮ์ปฏิบัติตามพระบัญชาของพระองค์โดยตามแบบอย่างจากท่านนบี ด้วยเหตุผลดังกล่าว มุสลิมจำเป็นที่จะต้องอาศัยอยู่ในรัฐที่สะดวกและสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้โดยอิสระ โดยที่ไม่มีใครมากีดขวางในการปฏิบัติศาสนกิจตามพระบัญชาของอัลลอฮ์ได้ และต้องอพยพออกจากประเทศที่ไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ตามพระบัญชาของอัลลอฮ์

สำหรับรัฐอิสลาม เดิมนั้นเป็นที่อาศัยสำหรับมุสลิม ซึ่งสามารถปฏิบัติ และน้อมรับพระบัญชาของอัลลอฮ์ที่มีต่อบ่าวของพระองค์ทุกประการ แต่ในโลกยุคสมัยนี้ มุสลิมอาศัยอยู่ทั่วทุกมุมโลก และในขณะเดียวกันประเทศในโลกปัจจุบันไม่ได้เป็นรัฐอิสลามทั้งหมด ด้วยเหตุผลดังกล่าวได้เกิดข้อคำถามว่า มุสลิมสามารถอาศัยอยู่ในรัฐที่มีไชรัฐอิสลามที่มีสภาพอย่างไร และเพื่อความชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้วิจัยนำเสนอสภาพมุสลิมที่อาศัยอยู่ในประเทศที่มีไชเป็นรัฐอิสลามซึ่งมีอยู่สองสภาพด้วยกัน กล่าวคือ

สภาพที่หนึ่ง สภาพที่ถูกบังคับ ไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ หรือมีความกลัวต่อภัยที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเอง ครอบครัว และมีความสามารถที่จะอพยพไปสู่รัฐที่สามารถปฏิบัติศาสนกิจ หรือปลอดภัยในชีวิต

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่สูงส่ง มีเกียรติ มุสลิมไม่สามารถอยู่ในสภาพที่ถูกกดขี่จนกระทั่งไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างอิสระได้ภายใต้รัฐที่มีไชรัฐอิสลาม ด้วยสภาพดังกล่าวบทบัญญัติอิสลามได้ห้ามมุสลิมอยู่ในรัฐของผู้ที่มีไชมุสลิมที่มุสลิมไม่มีอำนาจใดๆในรัฐดังกล่าว

มุสลิมที่อยู่ในรัฐมิไช่อิสลามในสภาพที่อ่อนแอจนไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้หรือมีความกลัวต่อภัยที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเอง ครอบครัว หรือต่อศาสนา และมีความสามารถที่จะอพยพไปสู่รัฐที่สามารถปฏิบัติศาสนกิจ หรือปลอดภัยในชีวิต เป็นสิ่งจำเป็น ที่เขาต้องอพยพออกจากรัฐดังกล่าวด้วยหลักฐานจาก อัลกุรอาน อัลสุนนะฮ์ และอิจญมาอุลอะมาอ์

หลักฐานจากอัลกุรอาน

อัลลอฮ์(ﷻ) ได้ทรงกล่าวใน โองการอัลกุรอานที่ว่า :

(إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْتَهُمُ الظَّالِمِينَ أَنفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا
أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَسِعَةً فَهَاتُوا فِيهَا قَوْلًا وَإِن لَّيَكُن مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا (النساء: 97))

ความว่า:“แท้จริงบรรดาผู้ที่มลาอิกะฮ์ได้เอาชีวิตของพวกเขาไป โดยที่พวกเขาเป็นผู้อธรรมแก่ตัวของพวกเขาเองนั้น มลาอิกะฮ์ได้กล่าวว่า พวกเจ้าปรากฏอยู่ในสิ่งใด พวกเขากล่าวว่าพวกเราเป็นผู้ที่ถูกนับว่าอ่อนแอในแผ่นดิน มลาอิกะฮ์กล่าวว่า แผ่นดินของอัลลอฮ์มิได้กว้างขวางดอกหรือที่พวกเจ้าจะอพยพไปอยู่ในส่วนนั้น ชนเหล่านี้แหละที่อยู่ของพวกเขาคือนรกยะอันนัม และเป็นทีกลับไปยังชั่วร้าย”(อันนิสาอ: 97)

โองการอัลกุรอานข้างต้น ได้ชี้ให้เห็น ถึงความจำเป็นของมุสลิมที่อ่อนแอและไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ในรัฐที่มี宰รัฐอิสลาม จำต้องอพยพไปสู่รัฐที่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ อิบนุกะษีร์⁹³ กล่าวว่า : “ظالمي أنفسهم” คือ ผู้ที่ละทิ้งการอพยพ โองการนี้เป็นข้อกำหนดที่บังคับใช้สำหรับทุกคนที่เป็นมุสลิมที่อาศัยอยู่ในรัฐที่มี宰รัฐอิสลาม มีความสามารถในการอพยพ และไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ เป็นผู้ละเมิด โองการนี้โดยมติเอกฉันท์ของนักกฎหมายอิสลาม”

(Ibn Kathir: 1999 :2/389)

อิบนุอัสสะอดี⁹⁴ ได้กล่าวเกี่ยวกับ โองการข้างต้นว่า : โองการนี้เป็นหลักฐานแสดงว่า การอพยพนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็น และการไม่อพยพนั้นเป็นสิ่งที่หะรอม เป็นบาปมหันต์

(Ibn al-Sa‘adiy,2000:1/195)

⁹³ อับดุลฟิลาออิสมาอิล บินอุมร์ บินกะษีร์ กุเราะซีญ ท่านเป็นนักอรรถาธิบายอัลกุรอานและนักประวัติศาสตร์ที่เลื่องลือ เจ้าของ ตัฟซีร์อัลกุรอานอัลอะซิม ที่รู้จักในนาม ตัฟซีร์อิบนุกะษีร์เสียชีวิตในปี ฮ.ศ.ที่ 774 (Mausu ‘ah al- ‘Alam,n.d.:1/479)

⁹⁴ อับดุลเราะหฺมาน อัซซะอดี ชื่อเต็ม อับดุลเราะหฺมาน บินนาศิร อัซซะอดี ท่านเป็นนักอรรถาธิบายอัลกุรอานและเป็นผู้รอบรู้ด้านฟิกฮฺตามสายสำนักหัมบะลีย เกิดในปีฮ.ศ.ที่1307 เสียชีวิตในปี ฮ.ศ.ที่ 1376 (al-Zirikliy,2002:3/340)

หลักฐานจากอัสสุนนะฮ์

หลักฐานต่างๆจากสุนนะฮ์ที่บ่งบอกถึง มุสลิมจำเป็นต้องอพยพและไม่อนุญาติให้มุสลิมอยู่ในรัฐที่มีโชรัฐอิสลามในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ จากท่านสะมุเราะฮ์ บินญุนคุบ⁹⁵ (رضي الله عنه) ท่านนบี(ﷺ)ได้กล่าวว่า :

((من جامع المشرك وسكن معه فإنه مثله))

ความว่า: “ใครก็ตามที่รวมตัวกันแล้วเห็นชอบกับผู้ตั้งภาคีและอยู่ร่วมกันเขาผู้นั้นเสมือนผู้ตั้งภาคีด้วย “ (บันทึกโดย Abu Daud, n.d. : 2787) และเชคอัลบานียุได้กล่าวเกี่ยวกับหะดีษบทนี้ว่าอยู่ในระดับ เสาะหิหุ ตามเงื่อนไขของอัลบุคอรียุ (al-Baniy,1985.:5/32) หะดีษข้างต้นชี้ให้เห็นว่า มุสลิมที่อยู่ในรัฐที่มีโชรัฐอิสลามและไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ จำเป็นต้องอพยพไปสู่อรัฐอิสลามหรือไปสู่อรัฐที่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ บรรดานักกฎหมายอิสลามได้แสดงทัศนะ เกี่ยวกับหะดีษข้างต้น เช่น อัลชากานียุ⁹⁶ กล่าวว่า : “หะดีษข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ไม่เป็นที่อนุมัติอยู่ร่วมกับผู้ที่มีโชมุสลิม”

(al-Shaukaniy,n.d.: 15/53)

ศอนอานียุ⁹⁷ กล่าวว่า : “หะดีษข้างต้น เป็นหลักฐานที่บ่งบอกถึงจำเป็นต้องอพยพจากรัฐที่มีโชรัฐอิสลาม” (San ‘aniy,n.d.:6/127)

อิบนุก็อยยิมอัลญะฮะฮียะฮ์⁹⁸ (Ibn al-Qaiyim al-Jauziyah) กล่าวว่า : “ท่านนบี(ﷺ)ได้ห้ามอยู่ร่วมกับผู้ที่มีโชมุสลิม ถ้าหากมีความสามารถที่จะอพยพออกจากพวกเขาได้”

(IbnQayyim,1986: 6/59)

จากท่านมูอาวิยะฮ์ บินอบีสุฟยาน(رضي الله عنه)⁹⁹ กล่าวว่า : ฉันได้ยินท่านนบีได้กล่าวว่า :

⁹⁵ สะมุเราะฮ์ บินญุนคุบ บินอิตาลอัลพะซารีเยเศาะหาบะฮ์ใช้ชีวิตอยู่ที่มะดีนะฮ์เสียชีวิตที่กุฟะฮ์ปีฮ.ศ.60(al-Zirikliy,2002:3/139)

⁹⁶ คืออัลอิลลามะฮ์อัลอากอฎียะฮ์มุหัมมัด บินอะลี บินมุหัมมัดอัลอะหมะนีฮ์อัลชากานียุเป็นผู้วินิจฉัยและนักอรรถาธิบายอัลกุรอาน เกิดในปี ฮ.ศ.ที่1173 ท่านเป็นผู้เขียนตำราหนังสือเกี่ยวกับอิสลามไว้หลายเล่ม ส่วนหนึ่งก็คือหนังสือ “ฟิตฮ์อัลเกาะดีร์, นัยลุลเอาฏอร” และเสียชีวิตในปี ฮ.ศ. ที่1250 (al-Dhababiy,n.d.:4/263, al-Zirikliy,2002:5/17)

⁹⁷ ศอนอานียุ มีชื่อเต็มว่า อะหมัดบุตรมุหัมมัด บุตร อะหมัดอัลอะรอฟีฮ์ อัลศอนอานียุ เป็นอุลามาอูซัยดียะฮ์ที่ประเทศเยเมนท่านเป็นผู้รอบรู้ในเรื่องหะดีษและฟิเกฮ์ และเสียชีวิตที่ศอนออ (al-Zirikliy,2002:1/248)

⁹⁸ มุหัมมัด บินอบีบักร์ บินอัยยูบ บินสอูด อัลดิมัสกีฮ์ ออบูอับดุลลาฮ์ ชัมสุดีน รู้จักในนามอิบนุก็อยยิมอัลญะฮะฮียะฮ์ อัลญะฮะฮียะฮ์ เกิดในปี ฮ.ศ.ที่691 และเสียชีวิตในปี ฮ.ศ. ที่751 เป็นลูกศิษย์ของ ชัยคุลอิสลามอิบนุก็อยยิมฮะฮ์ผู้เขียนตำราหนังสือเกี่ยวกับอิสลามหลายเล่ม เจ้าของหนังสือ ซาอูลมะอาด อะฮุกาม อะฮ์ลุลชิมมะฮ์ (al-Asqalaniy,n.d.:1/480, al-Zirikliy,2002:6/56)

⁹⁹ มูอาวิยะฮ์ บินอบีสุฟยานศอคร บินหะร็อบ บินอุมัยยะฮ์ อัลอุมัยยะฮ์ผู้ก่อตั้งอัลอุมัยยะฮ์ที่ประเทศซามะฮ์เกิดที่มักกะฮ์ก่อนนบิวะฮ์ 5 ปีเข้ารับอิสลามในวันพิชิตมักกะฮ์ปีฮ.ศ.8 เป็นผู้บันทึกหะดีษเสียชีวิตในปีฮ.ศ.60 (al-Asqalaniy,1412H.:6/151, al-Zirikliy,2002:7/261)

((لا تنقطع الحجر حتى تنقطع التوبة ولا تنقطع التوبة حتى تطلع الشمس من مغربها))

ความว่า: “การอพยพไม่มีการสิ้นสุดจนกระทั่งเตาบะฮ์สิ้นสุด และการเตาบะฮ์ไม่มีการสิ้นสุดจนกระทั่งดวงอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันตก” (บันทึกโดย Ahmad, n.d.: 16852, Abu Daud, n.d. : 2479, al-Darimiy, n.d.:2568) และเชคอัลบานีย์ได้กล่าวหะดีษบทนี้ว่า อยู่ในระดับ เสาะหิหฺ(2166) (al-Baniy, n.d.:2/470)

หะดีษข้างต้นได้ชี้ถึง การอพยพของมุสลิมจากรัฐที่มีชัรฎุอิสลามในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ ไปสู่รัฐอิสลามหรือไปสู่รัฐที่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ นั้นยังคงมีอยู่ไม่มีการสิ้นสุด

อัลบะฆะวะวีย์¹⁰⁰ กล่าวว่า : “การอพยพไม่มีการสิ้นสุด หมายถึงสำหรับผู้ที่ได้รับอิสลามในรัฐที่มีชัรฎุอิสลามจำเป็นต้องอพยพไปสู่รัฐอิสลาม”(al-Baghawiy, n.d.:10/373)

หลักฐานจากอิจญมาอฺอุละมาอฺ

บรรดานักกฎหมายอิสลามมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า สำหรับมุสลิมที่อ่อนแอไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ในรัฐที่มีชัรฎุอิสลามและมีความสามารถที่จะอพยพไปสู่รัฐที่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ ไม่เป็นที่อนุมัติให้อาศัยอยู่ในรัฐดังกล่าวได้ จำเป็นต้องอพยพไปสู่รัฐอิสลามหรือไปสู่รัฐที่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้

(al-Jassas, n.d.:9/52, al-Asqalaniy, n.d.:6/39, al-Shawkaniy, n.d.:15/54; al-Bayhakiy, n.d.:9/17, Ibn Qudamah, 1984:10/505)

นอกจากผู้ที่อ่อนแอไม่สามารถอพยพไปสู่รัฐอิสลามได้หรือไปสู่รัฐที่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ ไม่ว่าจะเป็ชายและหญิงและเด็ก ดังที่อัลลอฮ์ได้ทรงกล่าวไว้ในโองการอัลกุรอานที่ว่า :

﴿لَا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانَ لِيَسْتَطِيعُوا حِيَلًا وَلَا يَهْتَدُوا سَبِيلًا﴾

فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا غَفُورًا (النساء:98-99)

ความว่า: “นอกจากบรรดาผู้ที่อ่อนแอ ไม่ว่าจะเป็ชายและหญิงและเด็กก็ตามที่ไม่สามารถมีอุบายใดๆ ได้ และทั้งไม่ได้รับการแนะนำ

¹⁰⁰ อัลบะฆะวะวีย์มีชื่อเต็มว่า อัลหะสัน บินมัดฮูดอัลฟุรรออ อัลบะฆะวะวีย์ ท่านเป็นผู้รอบรู้ในวิชาฟิกฮฺ หะดีษ และอรรถาธิบายอัลกุรอาน เกิดในปีศ.ศ. ที่436 เสียชีวิตในปี ศ.ศ. ที่510 (alZirikliy, 2002:2/259)

ทางหนึ่งทางใดด้วย ชนเหล่านี้แหละ อัลลอฮ์ อาจจะทรงยกโทษให้แก่ว่าพวกเขา และอัลลอฮ์เป็นทรงยกโทษเสมอ” (อันนิสาฮุ:98-99)

โองการอัลกุรอานข้างต้นได้ชี้ให้เห็นว่า หลังจากที่อัลลอฮ์ได้กำหนดให้มุสลิมที่ไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ในรัฐที่มีโชร์รัฐอิสลาม และมีความสามารถที่จะอพยพไปสู่รัฐที่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ จำเป็นต้องอพยพ ด้วยความเมตตาของอัลลอฮ์ได้มีการอนุญาตสำหรับผู้ที่ยากจนที่ไม่สามารถอพยพได้ไม่ว่าจะเป็น ชายผู้หญิงและเด็ก และอัลลอฮ์ทรงยกโทษกับบรรดาเหล่านี้ เพราะคำว่าอะสา (عسى) ในอัลกุรอาน หมายถึง แน่นอนอัลลอฮ์ทรงยกโทษให้เสมอ (Ibn ‘Atiyah,n.d.:2/182)

จากอิมามมุฮัมมัดอะฮฺ¹⁰¹ ท่านอิมามอิบนอบาซ(رضي الله عنه)ได้อ่านโองการอัลกุรอานที่ว่า :

(إلا المستضعفين من الرجال والنساء والولدان)

ความว่า: “นอกจากบรรดาผู้ที่อ่อนแอไม่ว่าจะเป็นชายและหญิงและเด็ก อิมามอิบนอบาซ กล่าวว่า ฉันและมารดาของฉันเป็นคนที่อัลลอฮ์อนุญาต” (บันทึกโดย al-Bukhariy,1987.:4312)

และอิมามมุฮัมมัดอะฮฺกล่าวว่า: ฉันได้อ่านอิมามอิบนอบาซ(رضي الله عنه)กล่าวว่า:

((كنت أنا وأمي من المستضعفين أنا من الولدان وأمي من النساء))

ความว่า: “ฉันและมารดาของฉันถูกจัดอยู่ในประเภทผู้ที่อ่อนแอโดยที่ฉันอยู่ในประเภทเด็กและมารดาของฉันอยู่ในประเภทผู้หญิง” (บันทึกโดย al-Bukhariy,1987.:1291)

สภาพที่สอง สภาพที่เป็นอิสระสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ และไม่มีภัยคุกคามต่อตนเองหรือครอบครัว

มุสลิมสามารถอาศัยอยู่ในรัฐที่มีโชร์รัฐอิสลามได้ ครอบครองที่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ โดยไม่กลัวต่อภัยที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเองและครอบครัว สภาพอย่างนี้ไม่จำเป็นต้องอพยพจากรัฐดังกล่าว ด้วยหลักฐานดังต่อไปนี้ :

1. เป็นที่ประจักษ์ในประวัติศาสตร์ว่า ท่านนบีได้ยอมรับกลุ่มมุสลิมที่อาศัยอยู่ในมักกะฮ์ ซึ่งขณะนั้นเป็นรัฐที่มีโชร์รัฐอิสลามโดยที่ไม่ได้อพยพไปมะดีนะฮ์ซึ่งขณะนั้นเป็นรัฐอิสลาม เช่น

¹⁰¹ อิมามมุฮัมมัดอะฮฺ มีชื่อเต็มว่า อับดุลลอฮ์ บุคอรรอบ์คิดลาฮ์ บุคอรรอบ์มุฮัมมัดอะฮฺ บุคอรรอบ์มุฮัมมัดอะฮฺ บุคอรรอบ์มุฮัมมัดอะฮฺ บุคอรรอบ์มุฮัมมัดอะฮฺ อิมามอัลหาฟิซ อุมุมฮัมมัดอะฮฺกูเราะชีฮ์ อัลดัยมีฮ์ เกิดสมัยเคาะลีฟะฮ์หรือก่อน รายงานหะดีษจากอาอิชะฮ์ อัสมอา อิมามอิบนอบาซ (al-Dhahabi,1993:5/88-89)

อัลอับบาส บินอับดุลมุฏฏะลาบ¹⁰² และนุอัยม บินอับดุลเกาะฮ์อัลนีฮาม¹⁰³ เพราะทั้งสองสามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ (al-Shafi ‘iy,n.d.:4/220, Ibn Qudamah,1984:10/505)

2. รายงานโดยนุคอริย¹⁰⁴ กล่าวว่า อัลเอาซาอีย¹⁰⁵ จากอะตอฮ์ อิบน์ อปีเราะบาหุ¹⁰⁶ ได้กล่าวว่า:

((زرت عائشة مع عبيد بن عمير الليثي فسأها عن المحجرة فقالت لا هجرة اليوم كان المؤمن يفر أحدهم بدينه إلى الله وإلى رسوله صلى الله عليه و سلم مخافة أن يفتن عليه فأما اليوم فقد أظهر الله الإسلام فالمؤمن يعبد ربه

حيث شاء ولكن جهاد ونية))

ความว่า: “ฉันได้ไปเยี่ยมท่านอาอิชะฮ์ พร้อมกับอุบัยดฺ อิบน์อุมัยรฺ อัลลัยษียฺ และได้ถามนางเกี่ยวกับการอพยพ โดยนางได้กล่าวตอบว่า “การอพยพ ณ วันนี้ไม่มีอีกแล้ว ในอดีตผู้ศรัทธาได้อพยพด้วยสาเหตุทางศาสนาไปสู่อัลลอฮ์และเราะฮ์สุลเนื่องด้วยกลัวภัยที่เกิดขึ้นแก่เขา แต่ ณ วันนี้ แท้จริงอัลลอฮ์ได้ทำให้อิสลามเป็นที่ประจักษ์แจ้งแล้ว ผู้ที่ศรัทธาสามารถปฏิบัติศาสนกิจกักต้ออัลลอฮ์ได้อย่างเสรีตามที่เขาต้องการ แต่การต่อสู้ญิฮาดในหนทางของอัลลอฮ์และมีจิตสำนึกเนียดที่ยังคงอยู่” (บันทึกโดย al-Bukhariy,1987.: 4058,al- Asqalaniy,n.d.:7/226)

อัลหาฟิซ อิบน์หะญูรฺ อัลอัสเกาะลานีย¹⁰⁷ (Ibn Hajar al-Asqalaniy)ได้อธิบายหะดีษข้างต้นว่า: “ท่านหญิงอาอิชะฮ์ ได้ชี้ให้เห็นว่า บทบัญญัติว่าด้วยการอพยพนั้น อันเนื่องมาจากการกลัวภัย และโดยหลักแล้วข้อกำหนดนั้นจะมีผลก็เพราะมีเหตุบีบจี้ และโดย

¹⁰² อัลอับบาส บินอับดุลมุฏฏะลาบ บินฮาซิม บินอับดุลมะนาฟ อัลกูเราะซียฺ อัลฮาซิมียฺ ลูกของท่านนบี เกิดก่อนนบี 2 ปี เข้าร่วมบัยตุลอะเกาะบะฮ์พร้อมกับชาวอันศอรฺ ท่านเสียชีวิตในปีศ.ศ.ที่ 32 (al-Asqalaniy,n.d.:2/263,alQurtubiy,n.d.:2/94-100)

¹⁰³ นุอัยม บินอับดุลเกาะฮ์อัลนีฮาม อัลกูเราะซียฺ อัลอะคะบียฺ เข้ารับอิสลามแบบเงียบๆก่อนท่านอุมัรฺ ท่านอิญญะเราะฮ์ปีที่เกิดสงครามคือยบรู คายชะฮิดในปี ศ.ศ.ที่ 13 (al-Asqalaniy,n.d.:3/537,alQurtubiy,n.d.:3/527-528)

¹⁰⁴ คีอุมุหัมมัด บินอิสมาอีล บินอิบรอฮีม บินอลมุฏฏะเราะฮ์ฮ์ อิบน์อับดุลลาฮ์ อัลนุคอริยฺ นักท่องจำและอิหม่ามของโลกในเรื่องหะดีษเจ้าของหนังสือ “อัศ-เศาะหิหฺ”ซึ่งถือเป็นหนังสือที่เชื่อถือได้ที่สุดหลังจากอัลกูรออัน เกิดในปีศ.ศ.ที่ 194 และเสียชีวิตในปีศ.ศ.ที่ 256 (al-Asqalaniy,1406H.:2/468)

¹⁰⁵ คีอับดุลเราะฮ์มาน บินอัมรฺ บินมุหัมมัด อิบน์อัยมฺ อัลเอาซาอียฺ เกิดที่เมืองบัลละบัฏในปีศ.ศ.ที่ 88 เจ้าสำนักพิภพที่แพร่หลายใน อัลอันดะลุส มัฆริบ ชามตุญกี้น หลังจากศตวรรษที่ 4 ใช้ชีวิตอยู่ที่เบรุต และเสียชีวิตที่นั่นในปีศ.ศ.ที่ 157 (alZirikliy,2002:3/320)

¹⁰⁶ อะตอฮ์ อิบน์ อปีเราะบาหุอุมุหัมมัดอัลมักกียฺ ท่านเป็นนักปราชญ์ที่รอบรู้ผู้หนึ่งและนักท่องจำเสียชีวิตในปีศ.ศ.ที่ 114 (al-Asqalaniy,1984:7/199)

¹⁰⁷ อิบน์หะญูรฺ คีออะหัมมัด บินอะลีษฺ บินมุหัมมัดอัลกีนานียฺ อัลอัสเกาะลานียฺ ท่านเป็นหนึ่งในผู้นำด้านวิชาการหะดีษ และประวัติศาสตร์เกิดในปีศ.ศ.ที่ 773 และเสียชีวิตในปีศ.ศ.ที่ 852 (alZirikliy,2002:1/178)

ความหมายของหลักการนี้แล้วจะตีความว่า ใครก็ตามหากมีความสามารถทำศาสนกิจต่ออัลลอฮฺ ณ สถานที่แห่งใดก็ตามโดยไม่มีภัยคุกคาม เขาก็มีจำเป็นต้องอพยพจากสถานดังกล่าว” (al-Asqalaniy,n.d.:7/229)

3. รายงานโดยอ็ชชูรียะฮฺจากซอลิหฺ บินบะชีรฺ อิบน์ฟูดัยก¹⁰⁸ กล่าวว่า :

((جاء فديك إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال يارسول الله انهم يزعمون ان من لم يهاجر هلك فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم يا فديك اقم الصلاة وآت الزكاة واهجر السوء واسكن من ارض قومك حيث شئت تكن مهاجرا))

ความว่า : “ท่านฟูดัยกได้ไปหาท่านเราะฮฺลุลและได้กล่าวว่า: “โอ้ท่านเราะฮฺลุล(ﷺ) แท้จริงพวกเขาเหล่านั้น (ผู้ศรัทธา) คิดว่าหากใครไม่อพยพจะต้องพินาศ”(ได้รับผลตอบแทนที่สาสมจากอัลลอฮฺ) ท่านเราะฮฺลุลได้ตอบว่า “โอ้ท่านฟูดัยก จงทำการละหมาด ให้ท่านชะกาต ละทิ้งสิ่งที่ไม่ดี และจงอยู่ ณ เมืองของเจ้าตามความต้องการของเจ้า แน่แท้เจ้าจะได้ผลบุญเสมือนผู้อพยพ”

(บันทึกโดยal-Baihakiy,n.d.: 9/17)

จากหลักฐานทางกฎหมายที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งชี้ให้เห็นถึงมุสลิมที่เป็นชนกลุ่มน้อยเมื่อสามารถทำศาสนกิจต่ออัลลอฮฺได้ โดยไม่มีภัยคุกคามใดๆ มีจำเป็นต้องอพยพจากรัฐหรือเมืองที่เขาอยู่ ถึงแม้ว่ารัฐดังกล่าวปกครองโดยผู้ที่มีชาวมุสลิมก็ตาม

ดังนั้น การมูออะลาตและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยกับพลเมืองที่เป็นมุสลิมที่อยู่ในประเทศไทย ด้วยการให้ความช่วยเหลือต่อ มุสลิมที่อยู่ในประเทศไทย ในรูปแบบโครงการ งบประมาณ ทูตการศึกษา และอื่นๆ ด้วยการจัดสรรจาก งบประมาณแผ่นดินหรือผ่านองค์กรของรัฐจึงเป็นสิ่งที่กระทำได้ตามทัศนะของอิสลาม

4.4.2.2 ความแตกต่างของข้อกำหนด(หุก่ม)อันเนื่องมาจากสาเหตุความแตกต่างของรัฐ

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่อัลลอฮฺ(ﷻ)ทรงบัญญัติให้แก่มนุษยชาติเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยที่อัลลอฮฺ(ﷻ)ให้การยอมรับและรับรองว่าเป็นศาสนาของอัลลอฮฺ(ﷻ) ดังที่อัลลอฮฺ(ﷻ)ได้ทรงกล่าวไว้ในโองการอัลกุรอานที่ว่า :

(إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ ﴿١٠٨﴾ (آل عمران:19)

¹⁰⁸ บะชีรฺ บินฟูดัยก อ็ชชูบัยดียฺ มีฉายาว่า ออบุซอลิหฺ (al-Asqalaniy, 1412H.:1/335)

ความว่า: “แท้จริงศาสนา ณ อัลลอฮ์นั้นคือ อัลอิสลาม”

(อาลาอิมรอน:19)

โองการข้างต้นได้ชี้ว่า ศาสนาที่แท้จริงที่อัลลอฮ์(ﷻ)ให้การยอมรับ ซึ่งเป็นศาสนาที่เที่ยงธรรม และนำแสงสว่าง มาสู่มนุษยชาติทั้งมวลในโลกนี้ คือศาสนาอิสลาม

(Ibn' Ashur,n.d.:3/56)

ความประสงค์ของอัลลอฮ์(ﷻ)ได้ทรงสร้างมนุษย์ มีทั้งผู้ที่เคารพภักดีและผู้ที่ปฏิเสธต่อพระองค์ ดังที่ได้ทรงกล่าวไว้ในโองการอัลกุรอานที่ว่า :

(هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) (التغابن:2)

ความว่า : “พระองค์คือผู้ทรงสร้างพวกเจ้า ดังนั้นในหมู่พวกเจ้ามีผู้ปฏิเสธศรัทธา และในหมู่พวกเจ้ามีผู้ศรัทธา และอัลลอฮ์ทรงรู้เห็นในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ “ (อัตตะฆอบูน :2)

โองการอัลกุรอานข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่าอัลลอฮ์(ﷻ)เป็นผู้สร้างมนุษย์ มีทั้งผู้ปฏิเสธ และผู้ศรัทธา ซึ่งมนุษย์เองได้เลือกและปฏิบัติตามแนวทางที่ขัดแย้งกับแนวทางที่เที่ยงตรง และได้เลือกและปฏิบัติตามแนวทางที่เที่ยงตรง ที่ประกอบด้วยการเคารพต่ออัลลอฮ์(ﷻ)

(al-Zuhailiy,1998:28/236)

ศาสนาอิสลามไม่ใช่ศาสนาที่มีเฉพาะแนวคิดเท่านั้น แต่เป็นศาสนาที่มีบทบาทปฏิบัติครอบคลุมทุกด้านของการดำเนินชีวิตของมนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นในด้านแนวคิด หลักความเชื่อ การทำนิติกรรม มารยาท การเมือง การศึกษา สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นไม่สามารถที่จะปฏิบัติให้บรรลุผลได้ถ้าหากปราศจากอำนาจทางการเมือง

ในโลกปัจจุบัน รัฐที่ปกครองประเทศ มิใช่เป็นรัฐอิสลามทั้งหมด ในขณะที่เดียวกัน มีมุสลิมอาศัยอยู่ทั่วโลก มุสลิมจำนวนไม่น้อยที่อาศัยอยู่ภายใต้รัฐที่มีไ้รัฐอิสลาม ซึ่งเรียกว่าชนกลุ่มน้อยของประเทศนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวบทบาทบัญญัติอิสลามได้แบ่งรัฐออกเป็น รัฐอิสลามและรัฐที่มีไ้รัฐอิสลาม และได้แบ่งประชากรออกเป็นประชากรที่เป็นมุสลิมและประชากรที่มีไ้มุสลิม

ประชากรที่อาศัยอยู่ในรัฐอิสลามนั้นมิได้มีเฉพาะมุสลิมเท่านั้นแต่ยังมีประชากรที่มีไมฮัมมุดิมอาศัยอยู่ด้วย โดยมุสลิมเป็นประชากรส่วนใหญ่ ส่วนประชากรที่มีไมฮัมมุดิม เป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งเรียกว่า ชาวซิมมียุ แต่รัฐอิสลามให้การดูแล ให้ความยุติธรรมอย่างเสมอภาคทั้งหมด ทั้งประชากรที่เป็นมุสลิมและประชากรที่มีไมฮัมมุดิม เว้นแต่บทบัญญัติที่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติกับผู้ที่มิฮัมมุดิมได้ เช่นบทบัญญัติเกี่ยวกับทำธุรกรรมหรือนิติกรรมสัญญาต่างๆ เป็นต้น เพราะกฎหมายอิสลามให้การยอมรับถึงการทรงสิทธิในเมื่อการทำธุรกรรมหรือนิติกรรมสัญญา ระหว่างพวกเขา เป็นสิ่งที่กฎหมายของพวกเขาก็ให้การยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม

อิสลามเป็นศาสนาที่เชิญชวนมนุษยชาติไปสู่การศรัทธาต่ออัลลอฮ์โดยที่ไม่ได้ขัดขวางและบีบบังคับ พลเมืองที่มีไมฮัมมุดิม ที่อยู่ภายใต้ร่มเงา การปกครองของรัฐอิสลามในการเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม แต่ยังไม่ให้เสรีภาพ และเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ แก่ผู้ที่มีไมฮัมมุดิมที่จะยึดมั่นในศาสนาของพวกเขา ตามความเชื่อของพวกเขา ดังมีหลักฐานระบุอย่างชัดเจน ในโองการอัลกุรอานที่ว่า:

(وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تَكْرَهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٩٩﴾)

(ยونس: 99)

ความว่า: “และหากพระเจ้าของเจ้าจงประสงค์แน่นอนผู้ที่อยู่ในแผ่นดินทั้งมวลจะศรัทธา เจ้าจะบังคับมวลชนจนกว่าพวกเขาจะเป็นผู้ศรัทธากระนั้นหรือ”(ยูนุส : 99)

โองการอัลกุรอานข้างต้นได้ชี้ให้เห็นว่า ท่านนบี (ﷺ) ให้โอกาสแก่ผู้ที่มีไมฮัมมุดิมว่า จะเข้ารับอิสลาม หรือจะคงอยู่ในศาสนาเดิมตามความเชื่อของพวกเขา โดยไม่มีการบังคับขู่เข็ญให้การเข้ารับอิสลามแต่อย่างใด หลังจากที่ได้ทำสัญญาที่ให้พวกเขาสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีอิสระทั้งด้านศาสนา เกียรติ และทรัพย์สินของพวกเขา และมีความสุขอยู่ภายใต้ การคุ้มครองของรัฐอิสลามด้วยเหตุนี้พวกเขาจึงถูกเรียกว่า ชาวซิมมียุ (al-Zuhailiy,:1998:60-61)

และโองการอัลกุรอานที่ว่า :

(لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِرْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ

بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾ (البقرة: 256)

ความว่า: “ไม่มีการบังคับใด (ในหนับถือ) ในศาสนา อิสลามแน่นอน ความถูกต้องนั้น ได้เป็นที่กระจ่างแจ้งแล้วจากความผิด ดังนั้นผู้ใด ปฏิเสธศรัทธาต่อ อักฺ-กูชุต¹⁰⁹ และศรัทธาต่ออัลลอฮ์แล้วแน่นอน เขาได้ยึดห้วงอันมั่นคงไว้แล้ว โดยไม่มีการขาดใดๆ เกิดขึ้นแก่มัน และอัลลอฮ์นั้นเป็นผู้ทรงได้ยินผู้ทรงรอบรู้”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : 256)

โองการอัลกุรอานข้างต้นได้ชี้ให้เห็นว่า ในเมื่อบทบัญญัติอิสลามที่เกี่ยวข้องกับการศรัทธาต่ออัลลอฮ์และอื่นๆ ได้แพร่ขยายไปทั่วทุกสารทิศ โดยผ่านการเผยแผ่ของท่านนบี (ﷺ) ไม่มีเหตุผลใดๆ สำหรับผู้ปฏิเสธที่จะไม่ตอบรับบทบัญญัติดังกล่าวนอกจากจะต้องศรัทธาต่ออัลลอฮ์องค์เดียวเท่านั้น เช่นเดียวกัน ไม่มีการบังคับใดๆ ในเรื่องการศรัทธาต่ออัลลอฮ์เพราะในโลกคุณหาซึ่งเป็นสถานที่ ที่มีการทดสอบ และ มีความอิสระในการเลือก (al-Naisaburiy, n.d.:2/118)

ในกฎหมายอิสลามถือว่าบริบทและสภาพการ มีผลต่อการสรุปข้อกฎหมาย ดังที่เห็นว่ามุสลิมที่อยู่ในประเทศที่เป็นรัฐอิสลามโดยหน้าที่และสิทธิต้องปฏิบัติตามกฎหมายอิสลามอย่างเคร่งครัดโดยจะเป็นอย่างอื่นมิได้ ไม่ว่าจะเป็นมุสลิมโดยกำเนิด หรือเข้ารับอิสลามใหม่ก็ตาม เว้นแต่สิ่งที่กฎหมายได้ยกเว้น

ในขณะที่เดียวกันมุสลิมที่อยู่ในประเทศที่มีใช้รัฐอิสลาม จะมีความแตกต่างจากมุสลิมที่อยู่ในประเทศที่เป็นรัฐอิสลามหรือไม่ บรรดานักกฎหมายอิสลามได้มีความเห็นต่างกันในกรณีนี้ เช่น มุสลิมที่อยู่ในประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่มีใช้เป็นรัฐอิสลาม จำเป็น ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอิสลาม ด้วยสาเหตุกฎหมายที่มีอยู่ในอัลกุรอานและอัลสุนนะฮ์ ได้มีการครอบคลุมบังคับใช้ กับมุสลิมที่อยู่ในรัฐอิสลามและรัฐที่มีใช้รัฐอิสลาม โดยมีได้เจาะจงกับมุสลิมที่อยู่ในรัฐอิสลามเท่านั้น ฉะนั้นมุสลิมจำเป็นต้องครองตนอยู่ในกรอบของกฎหมายอิสลามในทุกยุคทุกสมัย และทุกสถานที่ โดยมีได้แตกต่างกันในทางปฏิบัติ ซึ่งเป็นทัศนะของนักกฎหมายอิสลามส่วนมาก จากสำนักมาลิกีย ซาฟีอีย และนักกฎหมายชั้นนำของสำนักอัลหัมบะลีเย

¹⁰⁹ ทุกสิ่งที่กราบไหว้นอกเหนือจากอัลลอฮ์ (Muhammad Abd al-wahhab, 1390h:15)

(Ibn' Abidin,n.d.9/400,Malikiy,n.d.:10/497,al-Nawawiy,n.d.:1/421,al-Mawardiyy,n.d.10/497, Abu al-Farj,n.d.:2/35,4/182)

ส่วนที่ศนะนักกฎหมายสำนักอัลหะนะฟียะฮฺ และนักกฎหมายส่วนหนึ่งของสำนักอัลหะนะบิลละฮฺ ซึ่งเป็นที่ศนะที่อ่อน เห็นว่า มุสลิมที่อาศัยอยู่ในประเทศที่มีใช้รัฐอิสลาม ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายอิสลาม ด้วยสาเหตุกฎหมายอิสลามไม่สามารถใช้บังคับกับผู้ที่มิใช่มุสลิมที่อยู่ในรัฐที่มีใช้รัฐอิสลามได้ ฉะนั้นอะไรก็ตามที่เป็นความชอบธรรม ตามกฎหมายของพวกเขา ก็ต้องถือว่าถูกต้อง ถึงแม้จะขัดกับกฎหมายอิสลามก็ตาม ส่วนผู้ที่มิใช่มุสลิม ที่อยู่ในประเทศที่มีใช้รัฐอิสลาม สามารถปฏิบัติตามกฎหมายที่ สังคมนั้นๆกำหนดมา โดยถือว่าเป็นความชอบธรรมของพวกเขา สามารถปฏิบัติกิจต่างๆ ที่เป็นมูอามะลาตหรืออื่นๆ ได้ โดยที่มิได้อยู่ในเกณฑ์ของกฎหมายอิสลาม ซึ่งเป็นความเห็นพ้องต้องกันของนักกฎหมายอิสลาม

(Ibn' Abidin,n.d.5/358,Ibnal-Humam,n.d.:7/251,al-Qurtubiy,1988:3/25,al-Sharbiniiy,n.d.:12/325,17/403,al-Bahutiyy,n.d.:8/31)

อิสลามไม่เคยบังคับให้ผู้ที่มีได้เป็นมุสลิมต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติอิสลามดังที่ชาวมุสลิมต้องปฏิบัติ ดังนั้นพวกเขาจึงได้รับการอนุโลมโดยไม่ต้องจ่ายซะกาตซึ่งเป็นหลักการสำคัญอย่างหนึ่งในบรรดาหลักการอิสลามทั้งห้า ในขณะที่ชาวมุสลิมจะกลายเป็นผู้ปฏิเสธทันที ถ้าหากเขาถือคัมภีร์และปฏิเสธต่อหลักการนี้พร้อมกับอนุญาตให้ประหารชีวิต (al-Qaradawiy1998:13-19)

ในขณะที่เดียวกัน อิสลามอนุญาตให้พลเมืองผู้ที่มีได้เป็นมุสลิมสามารถดำเนินชีวิตตามบทบัญญัติศาสนา และประเพณีเฉพาะของพวกเขาได้อย่างมีอิสระ เช่นพิธีกรรมการแต่งงาน การหย่าร้าง และอื่นๆ ส่วนในเรื่องของการลงโทษต่อผู้ที่กระทำผิด บรรดาอุละมาอ์อิสลามมีมติว่าพลเมืองที่มิใช่มุสลิมจะถูกลงโทษเฉพาะในความผิดที่พวกเขาเองเชื่อว่าเป็นการกระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติศาสนาของพวกเขา และไม่อนุญาต เช่นการลักขโมย การผิดประเวณี เป็นต้น และจะไม่ถูกลงโทษในความผิดที่พวกเขาเชื่อว่าเป็นการอนุญาตในศาสนาของพวกเขา อาทิเช่น คัมภีร์รับประทานเนื้อสุกร เป็นต้น (al-Maududiy,n.d.:20-21)

ดังนั้นจึงเป็นที่ชัดเจนว่าอิสลามไม่เคยลงโทษ พลเมืองต่างศาสนิกในความผิดตามบทบัญญัติอิสลาม ในสิ่งที่พวกเขามีความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่อนุมัติในศาสนาของพวกเขา เช่นการคัมภีร์ บริโภคเนื้อสุกร เป็นต้น ซึ่งแน่นอน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลามอย่างชัดเจน

(al-'A yid,2008:35)

สำหรับกรณี สุรา เป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับมุสลิมที่จะไปเกี่ยวข้องกับในรูปแบบใดๆ ก็ตาม จะอยู่ในรัฐอิสลาม หรือในรัฐที่มีใช้รัฐอิสลามก็ตาม ตามที่ศนะส่วนใหญ่ของนักกฎหมายอิสลาม ถือว่าเป็นสิ่งหะรอมที่ชัดเจน ส่วนผู้ที่มิใช่มุสลิม หากอยู่ในรัฐที่มีใช้รัฐอิสลาม สุรา

เป็นสิ่งที่ถูกต้องและชอบธรรมด้วยกฎหมายของพวกเขา กฎหมายอิสลามให้การรับรองว่าสุรา เป็นสิ่งที่ชอบธรรมสำหรับพวกเขา เช่นเดียวกับกรณีงบประมาณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่จัดเก็บมาจากภาษีสุรา ซึ่งการทำธุรกรรม การจ่ายและการจัดเก็บภาษี ระหว่างผู้ผลิตกับรัฐบาลไทย ซึ่งทั้งสองฝ่ายนั้นมีชาวมุสลิม และเกิดขึ้นในประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่มีชาวมุสลิมเป็นรัฐอิสลาม การทำธุรกรรมดังกล่าว ถือว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรมในแง่กฎหมายของพวกเขา ซึ่งกฎหมายอิสลามให้การรับรองในการทำธุรกรรมดังกล่าว โดยที่มีต้องอยู่ในเกณฑ์ของกฎหมายอิสลาม ต่างกับกรณี การเรียกเก็บภาษีสุราโดยรัฐอิสลาม โดยมีการทำธุรกรรมการจ่ายและการจัดเก็บภาษี ระหว่างผู้ผลิตที่มีชาวมุสลิมกับรัฐซึ่งเป็นรัฐอิสลาม หรือมีมุสลิมเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกรรมดังกล่าว ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ชอบธรรม เพราะในกฎหมายอิสลามถือว่า สุรา เป็นสิ่งต้องห้ามในแง่การบริโภคและราคา รัฐอิสลามและมุสลิม จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายอิสลามในทุกยุคทุกสมัย และทุกสถานที่โดยมิได้แตกต่างกันในทางปฏิบัติ

4.4.2.3 การทำธุรกรรมระหว่างผู้ที่มีชาวมุสลิมด้วยกันในประเทศไทย

ผู้ที่มีชาวมุสลิมที่อยู่ในประเทศไทยสามารถทำธุรกรรมกับผู้ที่มีชาวมุสลิมด้วยกันได้ โดยที่มีต้องอยู่ในเกณฑ์ของกฎหมายอิสลาม ถือว่าเป็นความชอบธรรมของพวกเขาตามที่เห็นว่าเป็นความชอบธรรมในรัฐของตนเอง สามารถปฏิบัติกิจต่างๆที่เป็นมูอามาละตหรืออื่นๆ ศาสนาอิสลามได้วางกรอบอย่างชัดเจน เกี่ยวกับข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับมูอามาละตระหว่างผู้ที่มีชาวมุสลิมด้วยกัน อิสลามไม่เคยบังคับ ผู้ที่มีชาวมุสลิมต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติอิสลาม ดังที่ชาวมุสลิมต้องปฏิบัติ ในขณะที่เดียวกัน อิสลามอนุญาตให้พลเมืองที่มีชาวมุสลิม สามารถดำเนินชีวิตตามบทบัญญัติศาสนา และประเพณีเฉพาะของพวกเขาได้อย่างมีอิสระ เช่น พิธีกรรมการแต่งงาน การหย่าร้าง และอื่นๆซึ่งกฎหมายอิสลามให้การรับรอง ดังนั้นจึงเป็นที่ชัดเจนว่าอิสลามไม่เคยลงโทษ พลเมืองที่มีชาวมุสลิมในความผิดตามบทบัญญัติอิสลาม ในสิ่งที่พวกเขามีความเชื่อว่า สิ่งนี้เป็นสิ่งที่อนุมัติในศาสนาของพวกเขา เช่น การดื่มเหล้า บริโภคเนื้อสุกร เป็นต้น ซึ่งแน่นอน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลามอย่างชัดเจน อิหม่ามอัลกะซานีย อะลาอุคดิน (al-Kasaniy ‘Ala ‘uddin) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับกฎหมายอิสลามไม่สามารถใช้บังคับกับผู้ที่มีชาวมุสลิม ที่อยู่ในรัฐที่ปกครองด้วยกฎหมายของพวกเขา ฉะนั้นอะไรก็ตาม ที่เป็นความชอบธรรมตามกฎหมายของเขา ก็ต้องถือว่าถูกต้อง ถึงแม้จะขัดกับกฎหมายอิสลามก็ตาม (al-Kasaniy,n.d:15/409)

การทำธุรกรรมระหว่างผู้ที่มีชาวมุสลิมด้วยกัน ในประเทศไทยในสิ่งที่พวกเขายอมรับว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม หรือที่ถูกต้องตามกฎหมายของพวกเขา เป็นสิ่งที่ชอบธรรมในมุมมองของกฎหมายอิสลาม เช่น ผู้ชายและผู้หญิงที่แต่งงานตามประเพณี หรือตามพิธีกรรมศาสนา หรือ

ตามกฎหมายของประเทศไทยที่ได้กำหนดมา กฎหมายอิสลามถือว่า ทั้งสองเป็นผู้ทรงสิทธิซึ่งกันและกัน สินสอดที่ฝ่ายหญิงได้รับ ก็ถือเป็นทรัพย์สินที่หะลาล ลูกที่เกิดมา ก็ถือว่าเป็นลูกที่ถูกต้องสามารถนับวงศ์ตระกูลได้โดยชอบธรรม และหากสามีภรรยาคู่หนึ่ง เข้ารับอิสลามพร้อมกัน ก็ไม่ต้องทำการแต่งงานใหม่ เช่นเดียวกัน การซื้อขายสุราในประเทศไทย ซึ่งกฎหมายของประเทศไทยเห็นว่า สุราเป็นทรัพย์สินที่เป็นสินค้า เป็นสิ่งที่กฎหมายของพวกเขายอมรับว่า เป็นสิ่งที่ชอบธรรมหรือเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และการทำธุรกรรมซื้อขายระหว่างผู้ที่มีใจมุสลิมด้วยกัน กฎหมายอิสลามก็ให้การยอมรับถึงการทรงสิทธิ์ของผู้ครอบครองในสุรา และเมื่อมีการซื้อขายผู้ขายก็ทรงสิทธิในราคา ผู้ซื้อก็ทรงสิทธิ์ในสินค้า (Maroning Salaming,2553:2)

เช่นเดียวกับกรณีการใช้ประโยชน์จากงบประมาณสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่มาจากภาษีสุรา เกิดจากการทำธุรกรรมระหว่างผู้ที่มีใจมุสลิมด้วยกัน ทั้งผู้จ่ายภาษี และผู้จัดเก็บภาษีแล้วมีใจมุสลิม และการทำธุรกรรมก็เกิดขึ้นในประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐที่มีใจรับอิสลาม ซึ่งกฎหมายอิสลามให้การยอมรับ การทำธุรกรรมระหว่างผู้ที่มีใจมุสลิมด้วยกันที่พวกเขาให้การยอมรับว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องในสังคมของพวกเขา เป็นที่อนุมัติสำหรับมุสลิมใช้ประโยชน์ ในส่วนที่เป็นมูลค่าที่หะลาลจากพวกเขา ดังที่อิหม่ามอิบน์ กอัยยิม ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “เมื่อพวกเขาเหล่านั้น (ผู้ที่มีใจมุสลิม) ได้ชำระค่าต่างๆ ที่เป็นหน้าที่ของพวกเขา จะเป็นภาษีประจำตัว ภาษีที่ดิน ค่าปรับ สินค้าใหม่ จ่ายหนี้ หรืออื่นๆ ที่มาจากทรัพย์สินต้องห้ามในบทบัญญัติอิสลาม แต่สำหรับพวกเขาไม่ได้ถือว่าเป็นสิ่งต้องห้าม เช่น เหล้า สุกร ถือว่าเป็นสิ่งที่อนุมัติสำหรับเราที่จะได้รับจากเขาเหล่านั้น นี่คือนิสัยของอิหม่ามอะหมัดอัล-หัมบาลีย์ และนักกฎหมายอิสลามท่านอื่นๆ ที่เป็นชาวสะลัฟ¹¹⁰ แท้จริง เหล้าผู้ที่มีใจมุสลิม เมื่อได้ทำการซื้อขายสิ่งเหล่านั้น (สุรา , สุกร) ระหว่างพวกเขาแล้ว ถือว่าพวกเขาได้ดำเนินธุรกรรม บนพื้นฐานในสิ่งที่พวกเขาเห็นว่าเป็นสินค้า และมูลค่าที่ชอบธรรม และในเมื่อเราได้รับมูลค่าจากพวกเขา ก็ถือว่าเราได้รับมูลค่าที่หะลาล ชอบธรรมของพวกเขา “(Ibn al-Qaiyim,2002 : 3/53)

และท่านอับดุลอะซีซ บิน มับรูก (Abd al-Aziz bin Mabruk) ก็ได้กล่าวเกี่ยวกับมูอามะลาตผู้ที่มีใจมุสลิมว่า “และหากพวกเขาอยู่ในรัฐหรือประเทศที่มีใจเป็นประเทศอิสลาม แน่แน่นอน สิ่งเหล่านั้นก็เป็นสิ่งที่มีความชอบธรรมสำหรับพวกเขาในเชิงกฎหมายขึ้นมาอีก เพราะพวกเขามีต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ของกฎหมายอิสลาม ซึ่งมีความเห็นตรงกันของนักกฎหมายอิสลามว่า การทำธุรกรรมต่างๆ เช่น การซื้อขาย การจัดเก็บภาษี หรือการทำนิติกรรมสัญญา เช่น การแต่งงาน เป็นต้น

¹¹⁰ สะลัฟ คือยุคนบรดาชนบรรดาสะหะบะฮ์กับตะบิอินและตาบิอิตดาบิอินเป็นผู้นำเรื่องอัศสุนนะฮ์(อัล-อะษะรียะฮ์,2548:25)

ระหว่างผู้ที่มีโช่มุสลิมด้วยกันในรัฐของเขา ไม่สามารถนำกฎหมายอิสลามมาเป็นบรรทัดฐานได้ และกฎหมายอิสลามให้การยอมรับว่า การกระทำของพวกเขาในสิ่งที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งชอบธรรม ตราบใดที่การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่กฎหมายในสังคมของพวกเขายอมรับว่าถูกต้อง ไม่ผิดกฎหมายของประเทศซึ่งเป็นสิ่งที่นักกฎหมายอิสลามมีความเห็นตรงกันในประเด็นนี้”

(Ibn Mabruk,1424:1/327-328)

การทำธุรกรรมระหว่างผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมด้วยกัน และสิ้นสุดลงระหว่างพวกเขา สิ่งเหล่านั้นจะไม่มีผลต่อการทำธุรกรรมกับมุสลิมอีกต่อไป อย่างเช่นเมื่อผู้จ่ายภาษีสุราโดยเจ้าของโรงงานที่มีโช่มุสลิม ให้กับผู้จัดเก็บภาษีสุราซึ่งเป็นรัฐบาลไทยที่มีโช่มุสลิม การทำธุรกรรมทั้งสองฝ่ายถือว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรมด้วยกฎหมายของประเทศ โดยที่มุสลิมไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องใดๆ เป็นสิ่งที่กฎหมายอิสลามให้การรับรองสำหรับการทำธุรกรรมระหว่างทั้งสองฝ่าย การดำเนินการจ่ายภาษี และการจัดเก็บภาษีก็ได้สิ้นสุดลงระหว่างทั้งสองฝ่าย สิ่งเหล่านั้นจะไม่มีผลต่อการทำธุรกรรมระหว่างรัฐบาลไทยกับพลเมืองที่เป็นมุสลิม มุสลิมสามารถใช้ประโยชน์ได้จากงบประมาณกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) ซึ่งรับในรูปแบบงบประมาณ หรือบพัฒนาหรือบอุดหนุนได้ เป็นสิ่งที่รัฐพึงกระทำต่อพลเมืองของประเทศ ซึ่งกระบวนการจัดเก็บภาษีได้สิ้นสุดลงระหว่างพวกเขาโดยที่มุสลิมไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ ทั้งสิ้น

4.4.2.4 การทำธุรกรรมระหว่างมุสลิมกับผู้ที่มีโช่มุสลิมในประเทศไทย

มุสลิมจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายอิสลามไม่ว่าจะเป็นในรัฐอิสลามและรัฐที่มีโช่มุสลิม โดยมิได้แตกต่างกันในทางปฏิบัติ ดังที่อิหม่ามมาลิก (Malik) ได้กล่าวเกี่ยวกับมุสลิมที่อยู่ในรัฐที่มีโช่มุสลิม ต้องปฏิบัติตามกฎหมายอิสลาม ข้อกำหนดที่มีอยู่ในอัลกุรอานและสุนนะฮ์ ได้มีความครอบคลุม บังคับใช้กับมุสลิมที่อยู่ในรัฐที่มีโช่มุสลิม โดยมิได้เจาะจงกับมุสลิมที่อยู่ในรัฐอิสลามเท่านั้น ฉะนั้นมุสลิมจำเป็นต้องครองตนอยู่ในกรอบของกฎหมายอิสลามในทุกยุคทุกสมัยและทุกสถานที่โดยมิได้แตกต่างทางปฏิบัติ (Malik,n.d:15/497)

ส่วนเรื่องการทำธุรกรรม เป็นที่อนุญาตสำหรับมุสลิมทำการทำธุรกรรมกับผู้ที่มีโช่มุสลิมได้ ดังที่โองการอัลกุรอานได้กล่าวว่า :

(آلْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ) (المائدة:5)

ความว่า : “วันนี้สิ่งดีๆ ทั้งหลายได้ถูกอนุมัติแก่พวกเจ้าแล้ว และอาหารของบรรดาผู้ที่ได้รับคัมภีร์นั้นเป็นที่อนุมัติแก่พวกเจ้าแล้ว และอาหารของพวกเจ้าก็เป็นที่ยอมรับแก่พวกเขา” (อัลมาอิดะฮ์ : 5)

โองการอัลกุรอานข้างต้นได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ ระหว่างประชาชาติมุสลิม กับชนต่างศาสนา และยังได้กล่าวถึงอาหารของผู้ที่มีใจมุสลิม เป็นที่ยอมรับสำหรับมุสลิม รับประทานได้ ซึ่งบ่งบอกถึงมุสลิมสามารถทำนิติกรรมต่างๆ กับผู้ที่มีใจมุสลิมได้ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการซื้อขาย การให้ของขวัญ หรืออื่นๆ (Saiyid al-Qutub, n.d.: 2 /305)

ท่านนบี ได้ทำธุรกรรมกับชาวยิว ด้วยการซื้อขายและจำนองโดยที่นบีไม่ได้สอบถามชาวยิวว่า ทรัพย์สินที่ครอบครองอยู่นั้น มาจากสิ่งที่ไม่หะลาลหรือมาจากสิ่งที่ไม่หะรอม ซึ่งที่มาทรัพย์สินของชาวยิวมาจากการปะปนกับสิ่งที่ไม่หะรอม ซึ่งมาจากมูลค่าสุราและคอกเบียร์ ดังหลักฐานจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ ได้กล่าวว่า :

((أن النبي صلى الله عليه و سلم اشترى طعاما من يهودي إلى أجل ورهنه درعا من حديد))

ความว่า: “ท่านนบีได้ซื้ออาหารจากยิวโดยที่นบี(ﷺ)เอาเสื้อเกราะจำนองไว้” (บันทึกโดย al-Bukhariy,1987.: 1964 และMuslim,n.d.: 4199)

และอีกสำนวนหนึ่ง

((توفي رسول الله صلى الله عليه و سلم ودرعه مرهونة عند يهودي بثلاثين صاعا من شعير))

ความว่า : “ท่านนบีได้เสียชีวิตทุกๆ ที่เสื้อเกราะของท่านนบี(ﷺ)ถูกจำนองไว้กับชาวยิวด้วยข้าวฟ่างสามสิบตะนาน” (บันทึกโดย al-Bukhariy,1987.:2759)

กรณีการทำธุรกรรมระหว่างนบีกับชาวยิวดังกล่าว ชี้ยืนยันได้อย่างชัดเจนถึงแบบอย่างของท่านนบี เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมุสลิมกับผู้ที่มีใจมุสลิมและชี้ให้เห็นว่าทรัพย์สินของชาวยิว ซึ่งได้มาจากการทำธุรกรรมระหว่างพวกเขา ถึงแม้ว่าธุรกรรมที่กฎหมายอิสลามได้ห้ามก็ตาม เป็นสิ่งที่ชอบธรรมสำหรับพวกเขา เราในฐานะเป็นมุสลิมสามารถทำธุรกรรมกับพวกเขาได้ มิได้เป็นที่ต้องห้ามแต่อย่างใด ตราบใดมุสลิมไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับ

ท่านอิบนุคะติกได้กล่าวเกี่ยวกับหะดีษข้างต้นว่า “เป็นที่อนุมัติทำนิติกรรมกับผู้ที่มีไช่มุสลิม และไม่จำเป็นต้องไปตรวจสอบเกี่ยวกับการทำนิติกรรมของพวกเขาที่ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติอิสลาม” (Ibn al-Daqq, n.d.: 2/423)

หะดีษข้างต้น แสดงให้เห็นว่า มุสลิมสามารถทำธุรกรรมกับผู้ที่มีไช่มุสลิมได้ มิได้เป็นที่ต้องห้ามแต่อย่างใด และสามารถทำธุรกรรมกับผู้ที่มีทรัพย์สินทะเลาะปะปนกับทรัพย์สินหะรอม ซึ่งทรัพย์สินของพวกเขาส่วนมากเป็นทรัพย์สินที่หะรอม ตราบใดที่ไม่สามารถเจาะจงว่าทรัพย์สินที่ทำการมูออะลาตนั้นเป็นทรัพย์สินที่หะรอม (Ala bassam, 2000 : 205-206)

และควรมีสัมพันธภาพที่ดีกับกลุ่มคนที่มีไช่มุสลิม ตราบใดที่ไม่เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า พวกเขาได้ตั้งตนเป็นศัตรูกับอิสลาม และชาวมุสลิมอย่างชัดเจน ดังที่โองการอัลกุรอานได้กล่าวไว้ :

(لَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ) ﴿9﴾ إِنَّمَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿8﴾ (الممتحنة: 8-9)

ความว่า : “อัลลอฮ์มิได้ทรงห้ามพวกเจ้าเกี่ยวกับบรรดาผู้ที่มีไช่ต่อต้านพวกเจ้าในเรื่องศาสนาและพวกเจ้ามิได้ขับไล่พวกเจ้าออกจากบ้านเรือนของพวกเจ้าในการที่พวกเจ้าจะทำความดีแก่พวกเขา และให้ความยุติธรรมแก่พวกเขา แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักผู้ที่มีความยุติธรรม . แต่ว่าอัลลอฮ์ทรงห้ามพวกเจ้าเกี่ยวกับบรรดาผู้ที่ต่อต้านพวกเจ้าในเรื่องศาสนาและขับไล่พวกเจ้าออกจากบ้านเรือนของพวกเจ้า และช่วยเหลือให้ขับไล่พวกเจ้าในการที่พวกเจ้าจะผูกมิตรกับพวกเขาและผู้ใดผูกมิตรกับพวกเขา ชนเหล่านั้นพวกเขาเป็นผู้อธรรม” (อัลมมตะหินะฮ์ : 8-9)

โองการอัลกุรอานนี้เป็นโองการทั่วไปที่อธิบายอย่างชัดเจนว่า เป็นที่อนุญาตให้มุสลิมปฏิบัติดี มีความเมตตา บริจาคทรัพย์สินให้กับบรรดาผู้ที่มีไช่มุสลิม ที่มีได้ก่อสงครามและไม่ได้ก่อกบฏในเรื่องศาสนาและสามารถเชื่อมสัมพันธ์และผูกไมตรีกับพวกเขาอย่างยุติธรรม

(al-Jasas, n.d.: 9/52)

ท่าน อิบนุ อัล-อะเราะบียุกกล่าวว่า: คำว่า “อัล-กิฏฏ” อายะฮ์นี้หมายถึงการ มอบทรัพย์สินส่วนหนึ่งของพวกเจ้า ให้แก่พวกเขาเพื่อเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ ความหมายของมันตรงนี้

ไม่ได้หมายถึง ความยุติธรรมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะความยุติธรรมในอิสลามเป็นสิ่งที่บังคับและจำเป็นกับทุกฝ่ายและทุกสถานการณ์ (al-Qurtubiy,n.d.:18/53)

หนึ่งในการทำความดีที่ประเสริฐที่สุดต่อผู้ที่มีใจมุสลิม คือการสร้างความเข้าใจให้พวกเขาได้ประจักษ์ถึงความดีงามของอิสลามและการเชิญชวนสู่อิสลาม ด้วยความรักและปรารถนาให้พวกเขาหลุดพ้นจากการหลงเผลออยู่ในเส้นทาง ของการปฏิเสธศรัทธาที่จะนำไปสู่ความทุกข์ระทมทั้งในโลกนี้และโลกหน้า (อิสมาอีลลุดฟีฮฺ,2006:75)

ในสมัยท่านนบีและเคาะลีฟะฮฺทั้งสี่ มีการเก็บญะฮะฮฺจากชาวซิมมีฮฺซึ่งทรัพย์สินของชาวซิมมีฮฺ ปะปนกับสิ่งหะรอมซึ่งมาจากมูลค่าสุราและคอกเบี้ย

ในสมัยท่านท่านอุมร์ ได้บังคับจัดเก็บภาษีอุฮูร ต่อนักธุรกิจที่มีใจมุสลิมที่นำสินค้าเข้ามาในรัฐอิสลามส่วนหนึ่งของทรัพย์สินของพวกเขา ก็คือ สุราและสุกร และภาษีอุฮูร ก็เอาไปเก็บเข้าในบัญชีคอกเบี้ย และได้ปะปนกับทรัพย์สินที่หะลาล แล้วก็ได้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของมุสลิม (Qadi Abu Yusuf,1979:133)

ในสมัยท่านอุมร์ครั้งหนึ่งมีเจ้าหน้าที่ของท่านได้เรียกเก็บเคาะรอญ์ (الخراج) ภาษีที่ดิน จากผู้ที่มีใจมุสลิมที่เป็นประชากรในรัฐอิสลามโดยเป็นสุราและสุกร ท่านอุมร์ได้ห้ามเจ้าหน้าที่ของท่านไม่ให้เก็บอย่างนั้น แต่ให้เขาเหล่านั้นจัดการขายเสียก่อน แล้วให้เจ้าหน้าที่ของท่านเรียกเก็บจากราคาของมัน (Abu 'Ubaid, 1983: 126)

อิบนุ อัลกัอัยยิม อัลญะฮะฮฺ กล่าวว่า : เมื่อเขาเหล่านั้นได้ชำระค่าต่างๆ ที่เป็นหน้าที่ของพวกเขาจะเป็นภาษีส่วนตัว ภาษีที่ดิน ค่าปรับ จ่ายหนี้ หรืออื่นๆ โดยเป็นสิ่งที่ต้องห้ามในระบบกฎหมายของเรา(กฎหมายอิสลาม) แต่ของเขาไม่ได้ถือว่าเป็นสิ่งต้องห้าม เช่น เหล้า สุกร เป็นสิ่งอนุมัติที่พึงรับได้จากเขาเหล่านั้น แท้จริงเหล่าผู้ที่มีใจมุสลิมเมื่อได้ทำการซื้อขายสิ่งเหล่านั้นระหว่างพวกเขาแล้วถือว่าเขาได้ดำเนินกิจการนิติกรรมสัญญาบนพื้นฐานสิ่งที่เขาเห็นว่าเป็นสินค้าและมูลค่าที่ชอบธรรม และในเมื่อเราได้รับมูลค่าจากเขาถือว่าเราได้รับมูลค่าที่หะลาล เป็นความชอบธรรมของพวกเขา” (Ibn al-Qaiyim al-Jauziyah, 2002: 3/53)

ส่วนการมูออะละตและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลไทยกับพลเมืองที่เป็นมุสลิมที่อยู่ในประเทศไทย ด้วยการให้ความช่วยเหลือต่อ มุสลิมที่อยู่ในประเทศ ในรูปการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่เก็บมาจากภาษีสุรา ซึ่งเป็นการรับในบริบท ที่เป็นงบประมาณของรัฐ มิได้รับในบริบทที่เป็นภาษีสุรา เพราะกระบวนการการจัดเก็บภาษีได้สิ้นสุดลงแล้วระหว่างทั้งสองฝ่าย ระหว่างผู้จัดเก็บภาษีและผู้จ่ายภาษีซึ่งล้วนแล้วมีใจมุสลิมกันทั้งนั้น และกฎหมายอิสลามให้การรับรอง ว่าด้วยเรื่องของการการดำเนินการที่สิ้นสุดของคู่อริ เป็นเรื่องชอบธรรม ซึ่งงบประมาณที่ได้จากการทำธุรกรรมจัดเก็บภาษิดังกล่าวของทั้งสองฝ่าย

มุสลิมสามารถทำธุรกรรมในเรื่องที่ไม่ผิดกฎหมายอิสลาม หรือรับในรูปแบบงบประมาณ บอดุหนุนได้ เพราะฉะนั้น การได้มาซึ่งประโยชน์ต่างๆ ของมุสลิมในประเทศไทย ที่รัฐจัดสรร จากงบประมาณที่มาจากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการได้รับในสถานะพลเมืองของประเทศผู้หนึ่ง และการจัดสรรดังกล่าวเป็นสัมพันธภาพระหว่างพลเมืองที่เป็นมุสลิมชนกลุ่มน้อย กับรัฐบาลไทยที่ มิใช่รัฐอิสลาม

4.5 ตารางสรุปหุก่มหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของมุสลิมในประเทศไทยจาก งบประมาณของรัฐบาลไทย

หุก่มหรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของมุสลิมในประเทศไทย จากภายี ทั่วไปที่อยู่ในคลังรัฐบาล และงบสำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

งบประมาณ	หุก่มการใช้ประโยชน์		หมายเหตุ
	ได้	ไม่ได้	
1. ภาษีทั่วไปจากคลังรัฐบาล	✓		งบประมาณที่อยู่ในคลังของรัฐบาลไทย ทั้งหมด มาจากงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งเป็นการยากที่จะแยกแยะว่า งบประมาณมาจาก ส่วนไหนบ้าง เหลลลหรือหะรอม ถือว่าเข้า ข่ายเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ยาก (عُمُومُ الْبَلَدِ)
2. งบสำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)	✓		1.มุสลิมในประเทศไทยมีสถานภาพเป็นชน กลุ่มน้อย รัฐให้ความช่วยเหลือต่อมุสลิม ใน รูปแบบโครงการ งบประมาณ พัฒนา ทุนการศึกษา และ อื่นๆ ด้วยการจัดสรรจาก งบประมาณแผ่นดิน โดยผ่านองค์กรของรัฐ 2.ความแตกต่างของข้อกำหนด(หุก่ม)อัน เนื่องมาจากสาเหตุความแตกต่างของรัฐ มุสลิมที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งมีใช่เป็นรัฐ อิสลาม จำเป็น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย อิสลาม ส่วนผู้ที่มีใช่มุสลิมที่อาศัยอยู่ใน

		<p>ประเทศไทยเช่นกัน สามารถปฏิบัติตามกฎหมายที่ สังคมของเขากำหนดมา โดยถือว่าเป็นความชอบธรรมของพวกเขา โดยที่มีต้องอยู่ในเกณฑ์ของกฎหมายอิสลาม</p> <p>3.การทำธุรกรรมระหว่างมุสลิมกับผู้ที่มีใช้มุสลิมในประเทศไทย เป็นที่อนุญาต และควรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน トラバドที่ไม่เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า พวกเขาได้ตั้งตนเป็นศัตรูกับอิสลามและชาวมุสลิมอย่างชัดเจน</p> <p>4.การทำธุรกรรมระหว่างผู้ที่มีใช้มุสลิมด้วยกันในประเทศไทย ถือว่าเป็นความชอบธรรม และสิ้นสุดลงระหว่างพวกเขา และสิ่งเหล่านั้นจะไม่มีผลต่อการทำธุรกรรมกับมุสลิมที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยอีกต่อไป</p> <p>5.ทบสำนักงานกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)ตามกฎศาสนบัญญัติอิสลามถือว่าไม่ผิดกฎศาสนบัญญัติอิสลาม เพราะเหตุผลดังต่อไปนี้</p> <p>1.การทำธุรกรรมระหว่างผู้ที่มีใช้มุสลิมด้วยกัน ในประเทศไทยซึ่งมิใช่รัฐอิสลาม ถือว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรมสำหรับพวกเขา กฎหมายอิสลามให้การรับรอง และกฎหมายอิสลามไม่มีอำนาจบังคับในรัฐที่มีใช้รัฐอิสลาม</p> <p>2.สถานภาพของผู้ให้และผู้รับงบประมาณ ผู้จ่ายภาษีผู้ที่มีใช้มุสลิมทำธุรกิจสิ่งที่ศาสนาห้าม จ่ายภาษีให้แก่รัฐอิสลาม ผู้รับเป็นพลเมืองมุสลิม หุก่ม คืออนุมัตติ</p> <p>ผู้จ่ายภาษีผู้ที่มีใช้มุสลิม ทำธุรกิจสิ่งที่ศาสนา</p>
--	--	---

		<p>ห้าม จำภาษีให้แก่รัฐอิสลาม ผู้รับเป็น พลเมืองมุสลิม หุกัม คืออนุมัตยั๊กว่า</p> <p>3.มีความแตกต่างระหว่าง ราคาสุรากับภาษี สุรา ราคาสุราคือมูลค่าของสุรา ส่วนภาษีสุรา หมายถึง เงินหรือสิ่งที่รัฐบังคับจัดเก็บจาก ประชาชนที่ทำธุรกิจสุรา เพื่อนำมาใช้จ่ายใน กิจการของรัฐ</p> <p>4. . ภาษีสุราที่จัดเก็บเข้า สำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)ซึ่ง เป็นองค์กรของรัฐ ทรัพย์สินดังกล่าวได้ เปลี่ยนสภาพจากภาษี เป็นทรัพย์สินของรัฐ เมื่อทรัพย์สินถูกแปรสภาพเป็นของรัฐ ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นที่ชอบ ด้วยกฎหมาย ของประเทศ ซึ่งกฎหมายอิสลามให้การ รับรองนิติกรรมของผู้ที่มีมุสลิมด้วยกันใน รัฐที่มีใช้รัฐอิสลาม</p>
--	--	---